GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Pr'općeno po retku D 10

IZLAZI REDOVITO SVAKI UTORAK I PETAK U JUTRO
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin - Šibenik
Telefon interurban za upravu i tiskaru broj 47

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1,50
PRETPLATA MJESEČNO: 10 DINARA
INOSTR. TROMJES. D 45 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GODINA I — ŠIBENIK, 23 DECEMBRA 1933 — BROJ 50

BOŽIĆ

Putniku izmorenu naporima pustare nema slađe misli nego li je misao na blizu oazu. Za njega oaza ima značenje fizičkog i duševnog preporoda. Ona vraća mišicama snagu i svježinu, duši vedrinu i smirenost, volji novu dinamiku što tjera putnika dalje dalje, sve do konačnog cilja.

I naš je život gdjekad pustara pusta do očaja. U nama presahnjuju vrela plemenitih osjećaja.

Božić *je za kršćanina najčarobnija duševna oaza, u kojoj možemo da nađemo okrepu i osvježenje svih naših duševnih snaga, te povratak k duševnom ekvilikriju. Potištenost i razdražljivost miniraju naše duševne vrednote. Betlehemska zvijezda vedri nam pogled i vodi nas putem prave istine pravog mira i sreće! —*

Božić je blagdan najdublje vjerske mistike, najljepše estetike i kućne harmonije, najveselije narodne poezije. Na Božić čovjek je bliži Bogu!

I pod onim sirotnim seoskim krovom gdje je kruta sudbina uskratila svaku materijalnu raskoš dolazi veseo Božić. U onoj seoskoj kolibici živi neutrnuta vjera, a Božić je najveći simbol vjerskog pomicanja osjećanja, nade i snage trpljenja, pak će se i u onoj potleušici kojom drma bjesni sjevernjak ložiti badnjak i pjevaće se starodnevna pjesma:

„U se vrime godišta. . ."

Kraj božićnog drvca, bilo ono raskošno ili skromno, oživljuje svijetli dio naše duše. Oproštenje, izmirenje, pobožnost i veselje, to su dojmovi koje riječ **Božić** *izazivlje u mislima svakog čovjeka. U sjaju čednih svjećica i zvuku prastarih jednostavnih, ali dostojanstvenih pjesama, dižu se srca i misli lete u ružičastije sfere!*

Stoljetne katedrale, a i seoske crkvice ti spomenici minulih vremena, probudiće u božićnoj noći niz dragih uspomena koje sve zajedno tumače duboku vjeru i veliku ljubav kršćanskih naroda.

Pak kad iz tisuće grla zaori pjesma vjere, ufanja i ljubavi, sići će i nad naš narod kome je od vajkada tradicionalna božićna slava dio njegova biča, blagoslov novog pouzdanja u sve to bolju budućnost njegovu. A pobožna srca zakucaće jednom jedinom željom koja obuhvaća sve ostale:

Sretan Božić!

Božićna izjava pretsjednika T. G. Masarika u tonfilmu

Pretsjednik Čehoslovačke Republike je ovih dana dao Foxovom filmskom žurnalu božićnu izjavu, koja će se ove nedjelje davati u bioskopima skoro sviju evropskih zemalja i Sjedinjenih Država Sjeverne Amerike. Pretsjednik Masaryk je govorio češki, francuski, njemački, i engleski. Njegovu izjavu će razumjeti dakle preko 150 milijuna ljudi, koji posjećuju skoro 10.000 kinematografa.

Prema informacijama praških listova je pretsjednik Masaryk u svojoj izjavi rekao sljedeće:

„Naša djeca se već spremaju za božićne praznike i tako se sjećam sopstvenog djetinjstva, kada sam sa školskim drugovima obilazio selo, pjevajući :„Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima dobre volje."

Od tog vremena su protekle godine i godine mnogih iskustava, specijalno u politici. Proživio sam svjetski rat i poznao sam šta je rat i šta je militarizam, koji vodi ratu. I tako se stalno sjećam riječi Evanđelja i toplo ih ponavljam u nadi, da će se moji sugrađani i građani sviju država unapred odlučiti za Isusovu zapovjest čiste humanosti.

Ne smijemo se uzbuđivati ekonomskim i političkim pitanjima — problem današnjice nije samo ekonomski i politički, nego je u prvom redu moralnog karaktera: u čitavom javnom životu — u ekonomskom i političkom moramo se odreći svakog nasilja.

Svjetski rat je doneo Društvo naroda; potpuno ispravno smo tada rekli, da se mir i red mogu osigurati u dobrom. U Društvu naroda vidim efikasan instrument za učvršćenje uzajamnost i naroda; treba li da se njegova organizacija u ovom ili onom pogledu popravi, možemo se o tom otvoreno i muški sporazumjeti. Moramo najzad voditi razumnu i poštenu politiku. Ima pravo što se tiče vremena starog režima — danas moramo švedskog državnika popraviti priznanjem principa slobode i bratstva, koji vrjede za svakog pojedinca, za narode i države. U današnjem vremenu ne vidimo nijedan politički problem, koji pošteni i razumni državnici ne bi mogli mirno riješiti na zajedničkoj konferenci i.

Zahvaljujem Foxovom filmu što je svojom velikom organizacijom pružio mogućnost da građanima Sjedinjenih Država i građanima ostalih država poželim vesele praznike :»Slava Bogu na višini i na zemlji mir ljudima dobre volje«

Primjedba : Oxentiernovom karakteristikom je po svoj prilici mišljena izreka, pripisivana tom švedskom državniku iz vremena trideset godišnjeg rata :» Dragi sine, ni ne znaš kako s malom dozom razuma se vlada svjetom.«

Trgovačke knjige
i sve kancelarijske potrebštine
za novu poslovnu godinu dobiva se uz umjerene cijene
kod tvrtke A. G. MILISICH - Split

Daleki Istok.

KAKO EKSPERTI GLEDAJU NA MOGUĆNOST RUSKO-JAPANSKOG RATA

Izdavačko preduzeće Smith i Haas u New-Yorku je nedavno izdalo knjigu pod naslovom „Kakav će biti novi rusko-japanski rat." Knjiga sadrži ozbiljne i dobro dokumentirane članke 18 vojnih eksperata. Svi autori se slažu u nazoru, da nije tako lako predvidjeti početak mogućeg rata između Japana i SSSR. Jako griješe svi oni koji misle, da će rat sa Sovjetskim Savezom biti za Japan samo laka vojnička ekspedicija. I japanski saradnik knjige, iako je uvjeren da će se rat na kraju krajeva završiti pobjedom njegove otažbine, ipak je uvjeren, da će ta pobjeda dati japanskoj armadi mnogo posla. Vojni eksperti drugih zemalja su manje kategorični. Američki general Gaves, koji je komandavao američkoj ekspedicionoj vojsci u Sibiru poslje revolucije i koji je odličnо upoznat s budućim poprištem borbe, tvrdi da Japan neće sovjete pobijediti bez pomoći nekoje evropske velesile na zapadnoj granici Sovjetskog Saveza. Sovjetskoj avijaciji je dovoljno da uništi samo četri japanska grada, koja nisu jedan od drugoga jako udaljena — Kobe, Osaku, Yokohamu i Tokijo, pa da slomije kičmu japanske vojne organizacije. Druga tugaljiva tačka Japana je carska porodica, centar i baza japanskog patriotizma. Kada bi prilikom nekog vazdušnog napadaja carska porodica izginula, Japan bi bez sumnje postao žrtva demoralizacije.

Slabe strane Sovjetskog Saveza, kojih je vrlo mnogo, dobro su poznate. Industrijski rajoni su jako udaljeni od Dalekog Istoka. Saobraćajni putevi mogu biti vrlo lako uništoni. Crvena armada će se morati povući pred ofenzivom japanske armade. Čim dublje japanska armada prodre u unutrašnjost zemlje, tim će sovjetske avijatičarske baze biti udaljenije od glavnih centara mikadovog carstva i time će mu teže nanositi ozbiljne štete. Zbog toga je zadatak sovjeta da postupaju brzo i energično. U slučaju konfilkta Moskva može žrtvovati ma čitavu polovinu svog vazduhoplovnog parka, samo da postigne momentani uspjeh.

Većina vojnih stručnjaka se ne slaže s mišljenjem japanskog suradnika, da je pobjeda Japana u mogućem konfliktu sa Sovjetskim Savezom tako sigurna, tim prije što Japan ne smije da zaboravi i na svog glavnog konkurenta Sjedinjene Države.

Pitanje gradskih trošarina.

Kako smo izvješteni, bavi se Ministarstvo finansija namjerom da povodom raznih žalba i prigovora sa strane privrednika protiv nejednakog i vrlo raznolikog režima gradskih uvoznina, taracovina itd., uvede u svim gradovima i općinama jednak sistem samoupravnih trošarina na taj način da će biti uvedene tri razne tarife prema veličini općina. Temeljni princip ove trošarine bit će, da će se naplaćivati na sve predmete dotične tarife potrošene na području dotične općine, bez obzira, da li su dotični predmeti proizvodeni u dotičnoj općini ili u njoj uvezeni. Prema tome bi pretstale sve dažbine pod vidom uvoznina, taracovina itd., koje često pored fiskalnog karaktera imadu karakter zaštite lokalne radionosti dotične općine. Jedinstvena trošarinska tarifa odgovarala bi tarifi, koja sada vrijedi za grad Beograd.

Gradnje željeznice Bileće—Boka—Ustipraća

Pretstavnici Francusko-švicarske grupe, koja bi imala finansirati izgradnju uskotračne željezniake pruge, koja Ustipraća—Bileće sa eventualnim krakovima Nikšić—Risan—Kotor, stigla je prije nekoliko dana u Kotor, u svrhu obilaženja i ispitivanja terena. Proputovali su uglavnom cijelu trasu, polazeći iz Kotora preko Dobrote. Risan, Grahova, Vilusi, Nikšić, Stubica, Nikšić—Foča—Ustipraća. Kako čujemo pitanje ove željeznice nije još definitivno riješeno, iako je uglavnom kapital osiguran. Ova željeznica ne kolidira sa takozvanom »Jadranskom željeznicom« koja bi imala da poveže Beograd sa Kotorom.

Gradska općina u Sarajevu uvadja prisilnu štednju za činovnike i namještenike

Gradska općina u Sarajevu odredila je obvezatnu štednju za sve svoje činovnike i namještenike, izuzevši sezonske radnike i radnice, čije su nadnice ispod 32 din dnevno. Visina mjesečnih uloga odredjena je prema visini mjesečne plaće pojedinih činovnika i namještenika. Ulozi će se odbijati pri isplati plaće, te će se polagati u Gradsku štedionicu. Svaki činovnik će dobiti vlastitu uložnu knjižicu. Štednja je obvezatna za svakog gradskog činovnika i namještenika sve dotle, dok je činovnik u aktivnoj službi gradske općine. Sa prištedenom svotom na uložnoj knjižici vlasnik će moći raspolagati samo u slučaju razriješenja službenog odnošaja s općinom, nadalje u slučajevima ženidbe, udaje, smrtnog slučaja, porodaja i težih slučajeva bolesti. Pravilnik o obvezatnoj štednji činovnika i namještenika sarajevske gradske općine je izradila mjesna Gradska štedionica, a isti stupa na snagu 1 I. 1934.

ANTE FRUA — ŠIBENIK
Najveće skladište U M C svih vrsta vune, svila, pamuka, za pletenje i vezenje TRIDENT konac. Kratke i galanterijske robe, svih vrsta vatei krojačkog pribora. Trikotaske robe, vešta, šalova, kapa, košulja, marama, čarapa itd

Maksimiranje kamatnjaka kod novčanih zavoda

Upozorenje ministar. trg. i industrije.

Ministarstvo trgovine i industrije poziva sve novčane zavode sa sjedištem u Beogradu, da do 4 januara 1934 g. zaključno, podnesu ministarstvu trg. i ind. — Odsjeku za kreditne ustanove i osiguranja — pismenu izjavu o tome: koliku će kamatu naplaćivati od svojih dužnika, a u smislu propisa Uredbe o maksimiranju kamata.

USA osvaja južni pol

Američka ekspedicija na Južni pol pod vodstvom viceadmirala Byrda danas je na lađi „Jakob Ruppert" napustila Wellington u pravcu mora Roos, da bi otpočela sa istraživanjima arktičkog kontinenta i Južnog pola. Sve novo otkrivene zemlje uzet će se u posjed u ime Sjedinjenih država Ekspedicija raspolaže sa najmodernijim sredstvima, te ima 5 aviona i nosi 3 rezervna motora za onaj avion, koji je Byrd prilikom posljednjeg bavljenja na Južnom polu ostavio u arktičkim krajevima. Ekspedicija ima i automobile za sanjkanje, pa se računa, da će sigurno stići do Južnog pola.

Naše majke!

JEDNA IZNIMKA, ALI SVAKAKO KARAKTERISTIČNA

Uzalud savremeni pedagozi prijatelji djece nastoje svim silama da djeca budu prava djeca. Uspjeh njihov u tome ograničavaju često sami roditelji, najviše savremene mame. Kako bi se inače mogla protumačiti besmislica jedne takve mame u Beogradu, koja je dovela svome frizeru svoje dvije zlatne djevojčice da im napravi električnu ondulaciju i da im pored torture, koju su jadna djeca izdržala s ogromnim aparatom na glavi, u njihovim najranijim godinama dade prvi čas koketerije i prvu lekciju kako se ne štedi novac, jer dobra mama isplatila je za friširanu kostcu svojih djevojčica, koje još nisu dorasle ni za bukvar, 350 din... A kasnije, kada njene djevojčice budu malo poodrasle, i kada zbog toga što ne budu mogle da plate električnu ondulaciju ili zbog nekog drugog ništavnog i banalnog motiva — potraže „spas" u kamenoj sodi ili veronalu, dobra mama optužiće nesavjesne učitelje . . .

Silobrčić i drugovi riješeni

U Srijedu u 17.15 sati u državnom sudu za zaštitu države u Beogradu izrečena je presuda u procesu protiv Silobrčića i drugova. Svi optuženi bili su dovedeni u sudnicu. Pretsjednik sudskog senata pročitao je presudu, kojom se Silobrčić J., Pedišić J., Stevanja M., Jeličić A., Stampalija Ivan i Petar, Danijel i Kuzman, Mrđen Rafael, i Ćudina Ljubo oslobađaju od optužbe na osnovu § 280 kr. zakonika.

Na čemu optuženi su kliknuli: Živio sud!

Prof. JOŠKO BATINICA :

ITALIJA PREMA NAMA

Veliki istorijski problemi koji su nastali prije i u vrijeme svjetskog rata nisu našli svoje definitivno rješenje.

Svjetski je rat narušio ondašnju labilnu političku ravnotežu, zahvatio je dva velika politička tabora, čije je hrvanje dovelo do raznih metoda i pokušaja kako bi se što prije i uspješnije protivnih svladao.

Nastale su bile razne devize pod kojima se vodila borba, dok se konačno nije poseglo za onom parolom, koju su odmah u početku mali i potlačeni narodi proglasili kao jedini cilj rata, koji im je bio prije vremena nametnut.

I kad se Centralne Sile nije moglo tako brzo i potpuno svladati i pobijediti onda su dakle članovi Antante usvojili kao cllj rata ono što je potlaćenim narodima bilo najsvetije životno pravo i najveći amanet njihova istorijskog bića.

Jest, to su pravo istakli potlaćeni narodi, jer je ono sastavni dio njihova srca i duše i bitni uslov njihova životnog opstanka. To se osniva na elementarnom načelu prirodnog prava i nema te sile, koja bi ga mogla satrti u duši i srcu naroda.

Najuvjerljiviji primjer takova nastojanja pretstavlja naš narod, koji je i po svojim etničkim osebinama i po svojoj tradiciji u dno duše demokratičan i pravedan, pa nije htio dozvoliti da mu dvije trećine njegove braće budu pukim objektom eksploatacije protuslovenskog državnog mehanizma, koji je svojom naopakom politikom postao centralna tačka općeg evropskog zapleta.

Svojim učešćem u svjetskom ratu naša je nacija zajedničkoj stvari Saveznika, dakle u obranu demokracije, pridonijela obol, koji nadmašuje njezine snage; dala je više nego je smjela, a kamo li bila obvezana dati.

Stupanjem u rat Sjedinjenih država i razvojem ruske revolucije deviza „oslobođenje potlačenih naroda“ dobila je jasan i nedvojben izraz u „prirodnim i nacionalnim pravima, u pravu naroda da se sam opredijeli“. Tu su progovorila usta svjetske demokracije, a tim činom nacionalni program i zahtjev naše nacije postao je sastavnim dijelom programa svjetske demokracije.

Pri ostvarivanju svog nacionalnog cilja naš narod je tražio samo svoje i želio je da bude svoj gospodar na svojemu e bi mogao samostalno uređivati i rukovoditi svoju državnu organizaciju. Nastavajući u velikom pravcu jadransku obalu, koja čini upravo bazu čitavog slovenskog zaleđa, jasno je da uporište toga svoga državnog organizma gleda u Jadranskom moru.

To je ishodište i koljevka naše narodne snage, otale velika i sveta naša dužnost da budno pazimo na svoje interese na Jadranu, koji se ne bi mogli ni ostvariti ni osigurati bez potpune slobode našeg nacionalnog političkog, kulturnog i gospodarskog razvoja.

Tome nastojanju našeg naroda stade na put kraljevina Italija, koja u raznim fazama svoje političke evolucije očitovaše svoju težnju da Jadransko more pretvori u svoje jezero, zadominiravši istočnim njegovim zaleđem.

Svrha toga nadiranja je osnovna pretpostavka riješenja glavnog političkog problema Italije, po kojemu ima u vidu ostvarenje ambicioznog programa starog Rima pozivajući se na istorijske, kulturne, strateške i geografske razloge.

Da je to tako najbolje nam govori sam današnji pretsjednik talijanske vlade, kada je jednom prigodom u suverenoj pozi oholog diktatora doviknuo urbi et orbi : „La storia d' Italia non può essere altra che quella di Roma imperiale“.

U toj je rečenici jasno i smiono zbijen glavni nutarnji i vanjskopolitički program Mussolinijeve politike, kojoj on vješto i nečujno pokušava da utre put.

Taj program recte taj cilj, nije se rodio iz prirodnih odnosa ili nekih osobitih potreba već iz imperijalističkih poriva, koje je osobito raspojasala iredenta i politička megalomanija, dijete druge polovice XIX stoljeća, a svoju je prvu kulminaciju dostigla pred sam rat u koji je Italija ušla pod devizom „svete sebičnosti“ javno proglašene i naglašene.

Zna se, da je Italija kroz čitavi srednji vijek i kroz veliki dio novog vijeka bila šareni politički mozaik i da je svaka državica, koja je sačinjavala taj mozaik, imala svoje političke i ekonomske ciljeve ovjerovljene istorijskom tradicijom staroklasične Italije.

Međutim danas, kada je geografski pojam Italije istovjetan sa onim političkim, to je nastala sinteza svih onih regionalnih aspiracija i programa, čija je rezultanta ova Duceova izjava oličena istoriskim nasljeđem Cezarovih epigona. To je nastojanje u toliko opasnije, što je novim političkim i socijalnim sistemom u Italiji stvorena jedna imaginarna sigurnost, da se onaj program može ostvariti.

Novija istorija svjedoči da je Italija u obrocima htjela da proguta taj veliki i neprobavljivi zalogaj, koji joj je u „nasljedstvo ostavio“ staroklasični Rim.

1915 g. Italija je sa sigurnom mjenicom stupila na stranu Antante i nastojala, koliko se se onda moglo, da ostvari taj svoj politički cilj.

Razočaranja iz 1918 g. dovela su do svega onoga što je vrlo dobro poznato i nakon neuspjeha integralnog izvršenja Londonskog pakta nastaje doba zategnutosti, intrigiranja, zaobilaženja i neumorne diplomatske akcije.

Međutim da vidimo za čim ide taj talijanski imperijalizam. Premda se Italija ubraja među velike vlasti — što inače Talijani jako rado ističu — ipak se ne može reći da je ona baš velika zemlja, staviše ona uporedena sa svjetskim velevlastima je dosta malena. To opet ne znači da je ona sasvim malena, jer obzirom na njezinu statistiku, ona je ipak velika mediteranska zemlja, a ako se uz te još uzme u obzir i njezin smještaj, unutrašnje uređenje, radinost pučanstvima, broj inteligencije i vojna snaga ona je prva mediteranska država, a po tome i moćna centralna tačka sredozemnog područja.

Po svojoj prirodi Italija nije bogata. Osobito oskudijeva prirodnim bogatstvima i donekle prostorom. Najteže joj je što nema željeza, ugljena i nafte pa je to uzrok da je njezina industrija, trgovina i mornarica ovisna o Americi i Engleskoj.

Da se to stanje popravi nužno je za Italiju da sve te prirodne elemente dobije na najjeftiniji način e da ne bude prisiljena namicati hranu s jedne, a sirovine s druge strane; robu slati na treću, a suvišak žitelja na četvrtu stranu.

Kad bi ona sve to vršila u jednoj te istoj zemlji dobitak bi bio kud i kamo veći, a neovisnost potpuna.

Ova činjenica stvare kod Italije nuždu da baš radi te **neovisnosti** posegne za takovim zemljama koje bi u isti mah davale Italiji hranu i sirovine, a iz Italije primale fabrikate i doseljenike.

Ona neovisnost je conditio sine qua non za ostvarenje velike „misije“.

Da bi Italija sve ovo lakše provela i uzmogla uspješno braniti onaj Eldorado, treba da joj onakove zemlje budu geografski što bliže t. j. što dalje od njezinih protivnika i suparnika.

U tom slučaju dolaze u obzir samo istočni krajevi, koji se odlikuju svojom blizinom, svojim djelomično neiskorišćenim bogatstvom, svojim potrebama i svojim političkim divergencijama.

Kad bi ih se Italija dočepala ipso facto bi zagospodarila trgovinom na Levantu. oslobodila bi se uvoza iz Engleske, Amerike i dr. a onda bi mogla prići ostvarenju svog vrhovnog cija t. j. povesti borbu za definitivno riješenje mediteranskog problema, koji je za nju najvažniji iza jadranskog.

Talijanski imperijalizam je težnja za onom **neovisnošću,** kojom bi se slobodnim rukama ostvarilo drugo izdanje rimske imperije, jer talijanska inteligencija i suviše boluje od onog historizma, koji je već davno zahvatio i široke slojeve.

Dabome da Italija u provađanju tog svoga programa vidi ugrožavanje temeljnih elemenata evropske političke ravnoteže, koja, i ako danas prilično labilna, ipak je u stanju da se energično suprotstavi takovu pokušaju sa strane Italije, koji bi inače smjesta okupio cijelu Evropu i doveo do ozbiljne i oštre intervencije.

Svakako bi Italija najrađe pokušala ondje, gdje je već davno usredotočila sve svoje poglede i želje i gdje je djelomično stavila nogu.

Rečeno je da Italija želi prodrijeti i zadominirati sa zemljama, koje su joj na istoku. Do konca svjetskog rata dolazila je ona zbog te svoje težnje u stvarni i politički sukob sa Austro-Ugarskom Međutim iza rata ovdje je nastala nova nacionalna država, koja po svome smještaju i ulozi ima da posluži kao faktor održanja mira u ovom dijelu Evrope. Ta je činjenica dovela Italiju u još veću nepriliku, jer joj je baš s time ozbiljno i energično zakrčen put na ove strane, pošto sadašnjom obranom ovih krajeva na odlučuje samo politički i ekonomski motiv, već ujedno i nacionalni. Osim toga zbog tijesnih političkih odnosa između Jugoslavije i Francuske, a osobito zbog uloge, koju Jugoslavija igra iza rata u okviru francuske politike u Evropi, u pitanju nadiranja Italije na ove strane interesirana je i te kako Francuska. Taj fakat je jaki i odlučni regulator talijanske vanjskopolitičke akcije i time je dakako za nju postao mediteranski problem još zamršeniji.

Dr. Marko Tarle

Sibenik — Telefon 86

Komisijonalna prodaja žitarica i kolonijala.

Na skladištu uvijek sviježa i prvorazredna roba.

Dakle kada se iza rata Italija veselila rasulu Austro-Ugarske isto toliko se uznemirila zbog formiranja nove nacionalne države — Jugoslavije — jer je u njoj vidjela još opasnijeg neprijatelja nego li je to bila Austro-Ugarska. Taj je novi neprijatelj pored primorja imao i čitavo zaleđe, koje se proteže daleko na jugoistok i time je u stanju da u formi kružnog luka zakrči put talijanskoj penetraciji na Balkan. Osim toga je taj novi neprijatelj u najtješnjem savezu sa Francuskom i tako je Italija sa kopnene strane na dva sektora čvrsto stegnuta u svoje granice. Od tada unapred nije položaj Italije u Mediteranu ugrožen od strane Francuske samo uzduž njezine zapadne obale, nego i na istočnoj obali. Posljedica ove situacije bile su nove političke borbe na Jadranu. Započele su 12 septembra 1919 zauzećem Rijeke po D'Annunziju, a ublažene su 1920 i 1922 posebnim konvencijama u Rapallu i Santa-Margheriti.

Tko pročita te konvencije i promisli na dotadašnje zahtjeve Italije, kao i na oštre prijetnje sa naše strane, uvjerit će se da te konvencije pretstavljaju neko izvlačenje iz teške situacije, jer ni jedna ni druga strana zbog tadašnje političke slabosti nisu imale smjelosti da pribjegnu nasilnom rješenju nastalog spora. Italija se djelomično odrekla Londonskog pakta, napustila je Albaniju i priznala njezinu nezavisnost. Kako je koncem 1921 g. Francuska i suviše bila zabavljena događajima u Njemačkoj to je pristala da 9 novembra 1921 g. na predlog Italije potpiše sa Engleskom, Italijom i Japanom konvenciju o Albaniji, kojom joj se garantira nezavisnost u granicama od 1913 g., ali istodobno je uspjela Italija da progura svoju tezu — da svaka povreda albanske nezavisnosti i njezinog teritorijalnog integriteta znači za Italiju ugrožavanje njezine strateške sigurnosti Jugoslavija je protestovala, ali bez uspjeha. Momentano je iza toga nastupio stvarni mir na Jadranu.

Kad je u oktobru 1922 g. izvršena fašistička revolucija i kad je Mussolini preuzeo vlast, odmah je uočio u Francuskoj svog velikog protivnika i pokušao je kako bi njezin uticaj u jugoistočnoj Evropi oslabio odvojivši je od Jugoslavije.

Tako je došlo do onog famoznog „pakta prijateljstva" od 27 januara 1924 g. koji su sklopili u Palazzo Chigi Pašić i Ninčić sa Mussolinijem. Osim obostrane obaveze za pružanje diplomatske i političke pomoći u slučaju neprijateljskog napadaja na tada priznati teritorijalni status quo — taj je pakt progutao „republiku Rijeku" i bez njezina pristanka dodijelio je Italiji, a Jugoslavija je dobila ono, što je već u smislu Sforzine krpice imala.

Pitanje Rijeke je riješeno, a sada korak naprijed.

U stilu „pakta prijateljstva" nije se moglo očito nastaviti sa starom politikom, već je trebalo potražiti nečujno sredstvo, kojim bi se ipak radilo u pravcu starih želja. To su imale izvršiti Nettunske konvencije. Nastupio je period tihe penetracije talijanstva i to u dva pravca: u Dalmaciju i Albaniju. Prvo su imale provesti Nettunske konvencije, a drugome su pogodovale same političke prilike u Albaniji, gdje je koncem 1924 g. oborena vlada Fan Nolija, a obrazovana kraljevina.

Novi albanski kralj da učvrsti svoj položaj trebao je neko inostrano uporište, a usto i novaca. I jedno i drugo tražio je izpočetka u Jugoslaviji, ali ova bojeći se komplikacija sa Italijom, to odbije, što Italija jedva dočeka i ponudi Albaniji zajam od 50 milijona zlatnih lira, dobivši za to vrhovnu kontrolu nad albanskim finansijama, a usto i velike privilegije u svim ekonomskim i saobraćajno-političkim pitanjima zemlje. Tim je Italija dobila djelomično onakovo područje, kakovo ona u smislu svog vanjskopolitičkog programa traži. Nastao je iz Italije u Albaniju priliv novca, robe, ljudi, oružja, a iz Albanije u Italiju stvarna prodaja nezavisnosti. Otkrili su se ležaji nafte kod mjesta Fieri i ugljena kod mjesta Tepeleni. Eto Italiji goriva za njezina prometila i fabrike!

To je sve nečujno provedeno kroz vrlo kratko vrijeme i najposlije trebala je formalna i svečana sankcija toga talijanskog protektorata nad Albanijom. I do toga je i došlo dne 27 novembra 1926 g., kada je potpisan prvi *tiranski pakt*. Interesantan je taj pakt. Po njemu se obvezuju Italija i Albanija da će svaku smetnju protiv postojećeg pravnog i političkog stanja u Albaniji smatrati kao opasnost za svoje zajedničke interese. Taj je ugovor bio uperen protiv Jugoslavije, jer se narodna skupština nećkala ratificirati Nettunske konvencije, koje u svojim ekonomskim i kolonizatornim ustanovama daju Italiji znatne trgovačke i ekonomske prednosti u našoj državi, naročito na primorju, jer je zbog tih konvencija bio poništen čitavi niz naših zakonskih odredaba, koje su sprečavale dotadašnje jače useljavanje Talijana u pogranične krajeve.

Držanje naše vlade bijaše Italiji s tim nepoćudnije što je istodobno izbio između Italije i Francuske sukob radi sjeveroafričkih kolonija, stoga je Italija htjela da pomoću gornjih istupa na Jadranu i jugoistočnoj Evropi oslabi francuski uticaj.

Prvi tiranski pakt pretstavlja atak na političku ravnotežu u ovom kraju Evrope, jer je njime osim formalne sankcije stvoreno novo strateško uporište Italije na Balkanu.

Talijanska se diplomacija nije samo s time zadovoljila, već je htjela stvar još i više komplikovati, kada je 19 marta 1929 god. jednom naročitom notom upravljenom Francuskoj, Engleskoj i Njemačkoj optužila Jugoslaviju, da priprema plan za oružani napad u Albaniju.

Time je jadransko pitanje došlo u jednu akutnu fazu, što je pospješilo potpis pakta o jugoslovensko francuskom savezu, koji bi se još i prije bio sklopio, da se Francuska nije ustručavala iz bojazni da time još više ne zaoštri odnose na Jadranu.

Dabome da je čitava Evropa to shvatila kao ozbiljnu opomenu Italiji, ali je Italija još iste godine odgovorila s protumjerom naime 22 novembra 1927 g. sklopila je s Albanijom drugi tiranski pakt za dvadeset godina. Iza toga je započela talijanska politika zaokruživanja, gdje je rimska diplomacija nečujno sukala niti sa kabinetima onda nama nenaklonjenih susjeda htijući tako potpuno izolirati Jugoslaviju stvorivši oko nje gvozdeni luk, čija je tetiva bila sama Italija. Ta je akcija išla za tim, da se primora Jugoslaviju na popuštanje i priznanje Italiji prevlasti na Jadranu, Balkanu i jugoistočnoj Evropi.

I zbilja Italija je od toga imala ipak nekih koristi, jer je narodna skupština ratificirala Nettunske konvencije, na što ipak nije Italija htjela da produži pakt prijateljstva sklopljen 27 januara 1924 g., jer da tobože nema više interesa da se paktom veže s jednom državom, koja je u isto vrijeme u najsrdačnijim vezama sa Francuskom. Italija je dopuštala ipak mogućnost potpisa jednog pakta na nekoj drugoj bazi, koji bi iako u prikrivenoj formi, dopuštao ono za čim ona ide. To mi nismo mogli prihvatiti i od tada pa do danas traje ona teška i nesnosljiva zategnutost, koja promjenljivom snagom udaljuje dva susjeda, koji su i po svome položaju i po svojim kulturnim osebinama upućeni jedni na druge, da se mirnom i iskrenom saradnjom susreću na polju iskrenih napora za zajedničku dobrobit i za očuvanje dragocjenog mira u onom dijelu Evrope, gde je najpotrebniji.

Trgovina željezne robe
Ivan Relja i Drug
ŠIBENIK
Zagrebačka ul. 114
Čestita svojim mušterijama
SRETAN BOŽIĆ!
Veliki izbor svakovrsnih nožića za brijanje

VIKTOR SOŠIĆ
ŠIBENIK
prodaja boja i bojadisarskih potrebština
čestita Sretan Božić
svim svojim mušterijama

KAFANA „ASTORIA"
ŠIBENIK
svim svojim mušterijama
čestita Sretan Božić!

Lirika Srećka Čičina Šaina

Pred mesarnicom

Krvavo meso visi i drhće od dodira ljudi
Mramorna šutnja beži. - Tek zora miluje gor
A teški nož mesarski oholo i svesno leži
I peva pesmu o smrti i vreloj crvenoj krvi.

. . . . . .

Jučer su teška stada
Gledala zoru gde rudi,
I pila miris aprila
Gazeći zelene grudi.
A sinoć plaha im tuga
Ovila crna runa . . .
Mrki je plakao sluga . . .
Nož mu je pevao o pasu;
Pevao pesmu o smrti
I vreloj crvenoj krvi . . .

. . . . . .

Krvavo meso visi i drhće od dodira ljudi.
Mramorna šutnja beži po modroj kosi zore
A teški nož mesarski oholo i svesno leži
I peva pesmu o smrti i vreloj crvenoj k

—o—

Buđenje

Vunasti oblaci (zaljubljene žene)
I svilene oči-šumore, šumore . . .
Na zvezdane staze i srebrne sene
Zastave svanuća — vijore, vijore . . .

. . . . . .

Još tek jedna zvezda u snu mi se preti
— Krvavo je srce na zastavu palo . . .
Zašto moja duša uvek zvezdi leti? . . .
— Na srebrnu goru već je jutro stalo.

—o—

Maslina kraj mora

Kada čežnja pleše po zvezdanoj kiši
U očima mojim srce tvoje sedi . . .
A na mojoj kosi raspupala visi:
Beskonačna ljubav rođena na zvezdi.

. . . . . .

I kad goli mesec utopi mi oči —
Djevojačke usne crvene su ruže.
— U sanjivu ponoć, — koće brat' ih doći
O meseče druže, — o meseče druže! . . .

Ganuća

Zaljubljen u zvezdu širim tople oči,
(Golubinja krila ranjena u svetu,)
Paleći čeznućem žene što će proći
Kikotom svanuća u ljubavnom letu.

. . . . . .

Proći će ko miris zvezde i svanuća,
Po srebrnom putu mesečevog žića,
Sa toplim očima devojačkog stida,
Opijene slutnjom nečijeg ganuća.

—o—

Nedelja

Ujutro rano zazvone zvona u nizu
I tople sne pričaju u snu
Mome bratu,
Dok se sneno oblačim u kutu
I idem sa mojom majkom u crkvu.

. . . . . .

Pred kućom mladi orasi
Šume veselje . . .
Po putu tople žene prolaze
I jutro miriše . . .

Split - - - *Čičin Šain Srećko*

...Et in terra pax hominibus bonae voluntatis!

Napisao rotar Lyal Wilkes, u engl. rotarskom glasilu „Service in Life and Work" (Služenje u životu i radu). Preveo sa engleskog Miloš Šupuk za Rotary Klub, Šibenik

Čim netko izumi koji novi stroj u vidu redukcije radne snage, iskrsava na drugoj strani problem nezaposlenosti. Kad nemožemo prodati svoju robu, snizujemo radničke nadnice pod sasvim krivim dojmom, da će ljudi koji manje zarađuju više trošiti. Unatoč neprestanog poboljšanja prodúkcione tehnike, uslijed koje postoji stvarno svjetski višak industrijskih i agrarnih proizvoda, borimo se danas većom bijedom i oskudicom, nego možda ikad prije; dok u Winnipegu uništavaju pšenicu, u New-Yorku ljudi skapavaju od gladi u pomanjkanju i same korice hljeba. Usprkos porasta gospodstva nad prirodom više se ljudi osjeća nemoćnijima i beznadnijima, nego je to bio slučaj od srednjeg vijeka na ovamo. I ako je svijet uslijed silnog razvitka industrije, saobraćajnih sredstava i nauke postao jedna ekonomska cijelina, s razloga što naše političke institucije i naša politička vjerovanja nijesu išli uporedo sa razvitkom nauke, mi se još danas trudimo da tu ekonomsku cjelinu uništimo uskogrudnim političkim nacionalizmom.

I dok smo potpuno osvjedočeni, da neprobojne carinske ograde zatrpavaju međunarodne puteve trgovine i smetaju svjetskoj privredi, jedini lijek koji u tom zaista bankrotnom stanju znademo da izmislimo jeste — povećanje već postojećih cerinskih prepreka.

Svijesni smo svih strahota i užasa prošlog rata, ali nastavljamo da njegujemo u omladinskom naraštaju one osjećaje koji će neminovno dovesti do novih ratova i stalno žigošemo kao neprijatelje „pravog patriotizma" sve one koji neće da usvajaju princip, da je glavni cilj čovjeka taj, da uništi čovjeka.

Poslije nego se je svijet borio da nam osigura opstanak demokratskih načela, taj isti svijet okreće leđa i dekretira da u demokraciji nema sigurnosti za svijet. I nakon što smo krvarili u ratu da uništimo ratove, sklopili smo mir koji ubija mir.

Nalazio sam se slučajno u Ženevi kada je zahtjev Njemačke za jednakošću u naoružanju bio na dnevnom redu. Poslije nego sam čuo nekoliko govora na sjednici plenuma Lige Naroda, nijesam se mogao oteti misli, da se veliki dio svjetske bijede ima pripisivati činjenici **što je čovjeku uspjelo da zagospodari prirodom mnogo prije, nego što mu je uspjelo da obuzdava svoje najniže instinkte.**

Priznajem da bi razoružanje, kad bi jednom bilo provedeno, prištedilo svijetu mnoge bijede i mnoge strahote, ali ne bih mogao tvrditi da bi mir postignut na temelju samog razoružanja pretstavljao bog zna kakov ideal. Nemamo preveliko povjerenje prama zločincu koji ne počinjava kažnjivo djelo samo radi toga, što se nalazi u tamnici u okovima; a mir koji je postignut samo radi toga što narodima ne dostaju sredstva s kojima bi mogli ubijati i rušiti, ne ulijeva nam veliki respekt prema njihovom političkom moralu. U Ženevi sam se mogao uvjeriti da se narodi bave pitanjem razoružanja ne radi toga što stvar u današnjoj svjetskoj konjunkturi prestavlja dobar posao. Mir stvoren pod ovakovim okolnostima je isto tako nemoralan kao i sam rat. Jedini mir koji zaslužuje da se čovjek za nj bori jest mir prožet čvrsto su vjerom, da je svaki rat nepotreban, razoran i nemoralan; da nam samo pravedan i iskren mir može osigurati istinsku socijalnu pravdu i da samo u takovu miru pojedinac može da sačuva slobodu koja mu je neophodno potrebna, ako hoće da živi kao čovjek, a ne poput mehaniziranog vojnika ili industrijskog roba. Taj neplemeniti mir koji poznamo već punih 15 godina, sa svojim ekonomskim oružjem i sa svojim diplomatskim intrigama, nije nipošto onaj mir za kojim težimo; radije bismo ga mogli nazvati podzemnim ratom. Politika koja ide jedino za tim da spriječi otvorene sukobe negativna je i nemože da ikoga zadovolji. Treba da tek sagradimo mir. Oni među nama koji vjeruju u mogućnost mira treba da reformiraju postojeći mir i uistinu onemoguće svaki rat.

Naš je današnji svijet ludi svijet. Već godine 1914 prestao je da bude konstruktivan, jer ljudi neće da slijede diktat svoje pameti u izgrađivanju zdravog internacionalizma, nego hoće da i dalje dijele čovječanstvo na razne neprijateljske tabore. Sve zlo ovoga svijeta ima svoj jedini izvor u tome što naše strasti i naša politička vjerovanja ustraju da traže nezdravu međusobnu utakmicu, dok naša sama civilizacija imperativno zahtjeva saradnju cijelokupnog čovječanstva kao jedinstvenu produkcionu i potrošačku cjelinu.

Narodi su danas kao pčele; ne mogu da ubijaju, a da ne uništavaju sami sebe. Ali nažalost izgleda da su narodi tvrdo riješeni da idu i dalje putem bezobzirnog takmičenja a rezultati takove politike stoje nam svima pred očima. Ima danas preko trideset milijona nezaposlenih ljudi. U Hamburgu, koji je nekad bio najveća luka Evrope, vidimo na kilometre i kilometre lađa u raspremi koje rđaju u pomanjkanju posla. Beč, ta bivša kraljica evropskih prijestolnica, nalazi se danas u najvećoj bijedi — vidio sam više prosjaka po ulicama Beča nego u ikojem drugom velikom gradu. U Münchenu, u Mannheimu, u Frankefurtu velike mase nezaposlenih ljudi skitaju se po ulicama. U Parizu više ljudi govore o ratu nego o miru; svugdje vlada osjećaj nesigurnosti u pogledu budućih događaja i skoro svugdje vlada ista bijeda. Sasvim je prirodno da svjetska trgovina može da prosperira samo u eri iskrenog svjetskog mira, u međusobnom povjerenju i u osjećaju sigurnosti.

Blagostanje je stvarno nemoguće bez mira. Evropska je bijeda direktna posljedica mnogobrojnih političkih trzavica koje vječito ugrožavaju mir. Najbolji i najpametniji trgovački ugovori, pa bili kako god dobro smišljeni u tehničkom pogledu, nemogu da ožive privredu. Nemožemo da liječimo bolest raka sa aspirinom. Mir je naša prijeka potreba.

Mnogo sam čitao u knjigama i mnogo sam u zadnje vrijeme čuo govoriti o nekim tobožnjim plemenitim idealima i čežnjama evropske omladine. Mislim da su o malo kojoj drugoj stvari bile napisane ili rečene tolike gluposti i tolike netačnosti. Nalazim da današnja svjetska omladina daleko nadmašuje stariju generaciju u svakoj vrsti persekucije, tiranstva i nepravičnosti. U koju omladinu imamo da danas vjerujemo? Kojoj omladini imamo da se divimo? Valjda njemačkoj omladini koja traži da se prognaju liberalni ili pacifistički profesori iz sveučilšnih dvorana? Ili mladim Hitlerovcima koji se ne ustručavaju batinati nemoćne Židove i socijaliste? Kad je god Mussolini ratoborno raspoložen on zna da će ga talijanska omladina uvijek slijediti s najvećim entuzijazmom. I mladi svijet u Španiji, u Meksiku, u Rusiji pruža vrlo rádo svoju pomoć svakoj vrsti vjerske ili rasne persekucije. A ipak je možda nepravedno kuditi omladinu što je zagazila u staze nepravičnosti. Vođe su današnje omladine redom ljudi starije generacije. Ako je duh današnje omladine zastranio i neplemenit kriva je za to starija generacija.

Ima bez sumnje mnogo olakšavajućih okolnosti za ono što se danas dešava u Njemačkoj. Narod koji je za vrijeme rata bio pobijeđen gladom više nego oružjem, narod koji je pretrpio strahote revolucije i koji je za vrijeme inflacije izgubio i zadnju paru svojih ušteda, narod koji stoji i danas pred problemom nezaposlenosti kud i kamo težim od našega, takav narod ne može da bude potpuno sređen i zaista, njemački narod nije danas normalan. Kaže se da se Hitler nije rodio u Austriji nego u Versaillesu; sigurno je da kad nebi bilo ono šest milijuna nezaposlenih ljudi koje muči mora da za njih nema mjesta na ovom svijetu, malo bi se što opažalo o nacionalno-socijalističkom pokretu. Nu kad smo rekli to, rekli smo skoro sve, što može da ispriča nacional-socijalističke intolerancije. Izgleda da nacional-socijalisti hoće da progone sve one inače vrlo obdarene ljude koji ne dijele njihovu koncepciju o idealnoj njemačkoj državi. Bilo bi dobro da današnji vlastodršci Njemačke zapamte **da je sve ono što je spomena vrijedno na ovom svijetu isključivi produkt napora i suma pojedinaca, a da rulja nije nikada ništa ni izumila ni stvorila.** Mnogi među ljudima kojima su u Njemačkoj bili oduzeti položaji nijesu došli do slave radi toga što su bili Židovi, nego, reć bi usprkos tome. Pokrivali su časne položaje za to, što su bili ljudi bezprikornog poštenja i velikog znanja, a neki među njima i ljudi velike genijalnosti. Kada njemački narod proganja takove ljude samo radi njihove rase ili njihove vjere, daje sebi nesvjesno svjedočbu vlastite inferiornosti.

Ako je glavni utisak koji sam dobio u Njemačkoj bio taj, da njemački narod trpi od akutnog osjećaja poniženosti u vezi sa porastom boli, moram priznati da Francusi boluju od nečega što u mnogome sliči hroničnoj nervoznoj histeriji.

Skori događaji u Njemačkoj bili su ispunili Francuze strahom za njihovu sigurnost te je izgledalo da nijesu imali bog zna kakovo pouzdanje da bi u slučaju rata Francuske sa Njemačkom narodi svijeta ispunili one obaveze koji izviru iz Pakta Društva Naroda te iz Lokarnskog Pakta. Može biti da su pri tome mislili na Japan! U Parizu imao sam prilike da vidim mnoge plakate na uglovima ulica gdje se upozoravalo Francuse da „moraju biti spremni da se brane od vukova" dok je pariška štampa, koja je, budi mimogred rečeno, najgora štampa u Evropi, jer je naveliko subvencionirana od raznih ratnih liferanata, čeličnih magnata i fabrika municije — sipala cijele stupce mržnje protiv Njemačke protiv konferencije za razoružanje i protiv Lige Naroda. Ali nesmijemo zaboraviti da pariška štampa nije Francuska. Većina Francuza koje sam susreo bila je vrlo pesimistički raspoložena u pogledu budućnosti, i kako su po njihovu mišljenju Francuzi realistički narod par excellence, davali su dakako mnogo veću važnost bombaškim avijonima i tankovima, nego raznim internacionalnim mirovnim paktovima punim običnih otrcanih fraza te božićnih čestitaka o bratstvu i o vječitom miru. Ipak nemogu ni za jedan čas pomisliti da inteligentniji dio francuskog javnog mišljenja zaista vjeruje da Francuska može da zauvijek osigura svoju bezbjednost putem naoružanja i pomoću pograničnih betonskih tvrdjava. I Francuzi moraju bezuvjetno priznati, i ako nerado, da je granica samo onda zapravo sigurna kada kroz nju struji u potpunoj slobodi osjećaj iskrenog prijateljstva. Sila nemože nikada ništa da garantuje, jer će sile uvijek biti i na drugoj strani.

Da završim. Ne ću da branim mir za koji se ne trebamo boriti. U idealnom će miru biti puno borbe. Bit će bitaka koje će zahtijevati isto toliko junaštva koliko ga je god bilo na ratnim poljanama, samo što se čovjek ne će boriti sa čovjekom nego će upregnuti sve svoje sile u borbi protiv svojih stvarnih neprijatelja: protiv bolesti, neimaštine, nepismenosti, mržnje i praznovjerstva. Doći će vrijeme, kada ćemo na gradnju zdravih stanova, na ishranu oskudnih, na njegu bolesnika utrošiti isto toliko, koliko danas trošimo za pripreme da koljemo svoga bližnjega. Bit ćemo onda isto toliko ponosni našim Shakespearom i Faraday-om, koliko smo to danas Nelsonom i Wellingtonom. U tom miru, kada jednom bude ostvaren, nestat će dosadne močvare i zagušljive atmosfere, u kojoj danas živimo.

Slastičarnica
Ante Marušić, Šibenik
svojim mušterijama
čestita Sretan Božić!

ŠIME ANTIĆ — ŠIBENIK
Trgovina manufakturnom robom na malo i veliko. —

PROF. JOŠKO BATINICA

Novine u starom Rimu

Svojedobno je poznati talijanski arheolog profesor Calza naišao u Osti-ji na jednu mramornu ploču, koja je sadržavala odulji natpis po svome sadržaju sličan današnjim našim službenim glasnicima. Ta je ploča jedan komad onih anala, koje bijaše već prije uveo Julije Cesar. U njoj se kronološki redaju događaji duljeg vremenskog razdoblja. Takove su se ploče izlagale na javnim mjestima, obično na zidovima hrama ili koje javne zgrade, eda se tako obavijesti građanstvo o svakodnevnim događajima i novostima.

Ploča koju je otkrio prof. Calza izvješćuje nas o razdoblju od 108 do 113 p. K. dakle za vlade cara Trajana. Natpis što obuhvata 56 crta govori o velikim svečanostima i igrama, što ih je car Trajan priredio. To su bile grandiozne igre na kojima je kroz 117 dana sudjelovalo oko 9500 gladijatora. Zatim se na toj ploči spominju i javni radovi Trajanovi kao primjerice velike kupelji, forum Traiani, Basilica Ulpia, obnova Venerina hrama na trgu Julija Cezara. Taj nas natpis upoznaje sa pojedinostima onih ruševina, koje se danas pretražuju i uklanjaju, tako da bi se Mussolinijeva zamisao o proširenju „ceste brežuljaka“ (Via dei Colli) posve provela. Ondje se nadalje govori o Trajanovu stupu, o smrti i pogrebu njegove sestre i sl.

Pod rubrikom „razne vijesti“ nalazi se i ona o novom vodovodu, koji je Trajan „darovao“ narodu.

Nekoć se mislilo, da prije izuma štampe nije bilo ni novina „ni novinara“. Međutim poznata studija historičara Mirti della Valle upoznaje nas sa razvijenom žurnalistikom u starom Rimu. Osobito iskopine u Pompejima otkrile su mnogo dragocjenih podataka o reklamama, ponudama, izbornoj propagandi it.d.

Kako se je rimska imperija sve više širila, tako je rasla i potreba, da provincije stupe u što redovitiji saobraćaj sa glavnim gradom. Da se to uspješno provede, služili su se stari Rimljani i „novinama“ osobito pomoću nekog državnog lista, koji se u početku zvao „Acta publica“. Anali svećenički su doskora ustupili svoje mjesto drugom listu, koji se tada zvao „Acta diurna“, a sadržavao je na vosku pisane dnevne događaje. Taj se list razlikovao od onih anala nesamo svojim dnevnim izlaženjem, već i svojom opremom i načinom njegova obavještavanja. Pored vijesti o senatskim sjednicama, oglašivanja zakonskih predloga i ostalog službenog gradiva, donosio je taj list i izvještaje o javnom i privatnom životu u Rimu i u provinciji. Cezar je čak god. 59 pr. K. odredio da i senatski izvještaji, kao i „Acta diurna“ donose dnevne događaje. Za vrijeme republike i u prvom periodu carstva imamo već tri rimske novine: „Annales Maximi“, crkveni izvještaji koje su pisali svećenici; „Acta Senatus“, neka vrsta državnog glasnika i „Acta diurna“, koja su donosila dnevne vijesti. Ovaj zadnji list je bio privatno preduzeće.

Dnevne su se vijesti u starom Rimu dijelile u tri dijela: politički dio koji je obuhvatao izvještaje o državnim i dvorskim prilikama; domaće vijesti, lokalna kronika i opći pregled; informacije, prikaz interesantnih zgoda iz privatnog života, obiteljske vijesti, a katkada i razni skandali.

S ovakovim se je „novinama“ opsežno služio Tacit, koji nije iz njih uzimao samo najvažnije govore i političke događaje, već je i svoja djela začinjao interesantnim anekdotama iz rimskog života. Zna se da je Ciceron bio oduševljeni pretplatnik onakovih novina, koje su mu se morale slijati, ako se nalazio daleko od Rima. O stilu tih novina znamo vrlo malo, jedino nam jedna parodija Petronijeva, kojom je satirično opisao vjenčanje jednog oslobođenog roba, nešto o tome govori. Već se je u to doba bio razvio i posebni novinarski jezik, koji dakako pretstavlja postepeno masakriranje klasičnog latinskog jezika.

Pored društvenih vijesti, u kojima primjerice carica Livija ili Agrippina opisivahu sve posjete, koje bi preko dana primile, javljale bi se rastave braka i razne afere velikih dimenzija. Već se je Seneka tužio, da nema dana kadă „Acta diurna“ ne donose koji brakorazvodni slučaj. Nisu samo bogati i privatni ljudi upotrebljavali novine za napadaje, uvrede i progone (je li tada postojao zakon o štampi?), već se time služio i Tiberije. Kada je on imao namjeru da se kome osveti ili da se dočepa nečijeg imanja, uvrstio bi pod krivim potpisom uvredu veličanstva i eto procesa koji bi dakako svršio u njegovu korist. Novina je morala usput služiti i za pretjerano hvalisanje nekih športskih podviga osobito, ako bi car, kao Neron ili Komod nastupili u nekim vještinama ili arenskim igrama.

Novinar je u starom Rimu igrao veliku i moćnu ulogu. Ta se profesija javlja dosta kasno, tako codex Theodosianus upotrebljava po prvi put riječ „diurnarius“ što bi se danas kazalo žurnalist. U Justinijanovu se kodeksu izričito spominju pogodnosti što ih neki urednici uživaju. Prefekti nisu radi korupcije ili političkog izrabljivanja smjeli biti urednici.

Može se sa sigurnošću tvrditi, da je već onda postojalo novinarsko zvanje. Novinari su pisali za novine i od toga su živjeli. Takovo zvanje bijaše vrlo unosno, svakako unosnije nego li danas. Pa i sami Salustije u svojoj mladosti bijaše novinar. On je izdavao uz pomoć svojih stalnih saradnika, a po nagovoru Cezarovu, tjednik „Commentarius rerum novarum“. Kaže se, da mu je bogati Lukul dao u tu svrhu na raspolaganje trista robova. Svaki je od tih robova kao pisar morao da dnevno prepiše pet kopija. Svake srijede se izdavao taj tjednik u velikom opsegu od 10.500 primjeraka! Svaki se primjerak prodavao po jednu drahmu. To je iznosilo mjesečno 42.000 drahma. Tehnička izradba i svi troškovi oko izdavanja iznosili su godišnje samo 2000 drahmi, jer se radna sila nije plaćala.

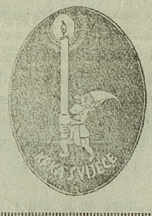
Taj je tjednik donosio njegovu uredniku Salustiju isto toliko, koliko i prokonzulska služba u najbogatijoj provinciji Azije, a da pri tome nije trebalo biti lupež kao prokonzul Verres.

Glavni urednik je držao i reportere osobito za privredne vijesti. Reporteri su bili dosadni i nasrtljivi, a najomiljelije mjesto njihova lova bijaše forum, bazilike, javni trgovi a često puta i privatne kuće. Upotrebljavao se i podlistak osobito u formi novele ili anekdote. Rasprostiranje novina se vršilo pomoću kolportera koji su svojim hrapavim deranjem uznemirivali prolaznike. Posebni su kuriri nosili novine u provincije.

Osim političkih informacija vršila se u redakciji i obavještajna i dopisna služba osobito sa najudaljenijim mjestima carstva. Tako su i stari Rimljani mogli redovito i nesmetano proživljavati ono duševno raspoloženje koje i naša publika proživljuje, čitajući ono što joj ljudi sa izvjesnim tendencijama a u sugestivnoj formi štampanih slova serviraju.

VASO ĆOK - ŠIBENIK

Industrija svijeća na električni pogon.
Zastupstvo mineralnih voda Rogaška Slatina.
Skladište papira Zagrebačke dioničke tvornice papira Zagreb.
Skladište anilinskih boja Vilim Brauns, tvornica boja, Celje.
Trgovina kuhinjskog posuđa, staklarije, stakla za prozore i okvira.

Svim svojim mušterijama želi
Sretan Božić i ostale blagdane
A. Mitrović i Sinovi
Filijala Šibenik

Stjepan Zjačić:

Skretničar

Put, koji prolazi divljinom gore, koji klizi nad gluhim ponorima, koji nestaje u daljini maglenog zraka, zovu lička pruga.

U kninskoj stanici rano se smrklo. Vlak je čekao signal. Mutna zraka sa male stanice svijetlila put.

I — voz se maće. U mimoletu još klizne telegrafski stupac, ili mrak koje presrtice. Inače, van se ne vidi. Naš vagon liči tamnoj sobi, u kojoj se tim bolje čuju vanjski glasovi. Unutra nastao pribrani mûk, kao iza opaljena groma.

Probismo iz rôvà. Bura zviždi sa golednih brda, koji se glomazno dižu nad ličkim sampasom. Sa kamene pustare biju studeni zapusi, koji nose snijeg.

Voz stane. Vodič vlaka izvikuje: Straža. Vjetar nadglušuje sve, ne čuješ ništa, samo zebeš u osjećaju nejasne slutnje, koju rađa neodređena daljina.

Vlak zazviždi. Valja da je strmina, stroj baca žarke plamičke. Svjetlo se mrači. Jednoličnо drndanje uljuljava u san. Glasovi postaju rijeđi i mrznu u noćnom šutanju.

Stajemo: Pađene! Stanicu navijava snijeg. Seljaci zabili ruke u ćurkove. Pri pokretnom crveno-zelenkastom svjetlu žurkaju niske silhuete željezničara. Glasovi su mutni, zanosi ih vjetar. Čekamo. Uzbuđeni smo i nakraju zbrinuti. Misli nam se lede od straha pred noćnom vijavicom, koja skriva krute iznenadnje . . .

Vlak pojuri.

Ali što dalje, sve veći smetovi dižu se sablasnom bjelinom. Nadasve se zaliće vjetar, koji uvećava mećavu. Odnekud dolaze nemirni glasovi u huku vjetra, koji razdire otvorene spirale. U slivu zaglušnih glasova misli se mute do mračnog predosjećaja.

Kotači se zakoče. Stajemo. Protrem staklo. Stanica se ne vidi. Pruga je zabijelila. Van je vijavica. Samo čuješ mukli i razbijani glas: Pribudić! — Prođe me nemir. Sam pogled pada mi na moje suputnike, na njihova siva lica, na nemirne im oči, osjenjene sumnjom u mogućnost putovanja. Sprođem se po vagonu. Gledam. U separe-u sjedi dimnjačar nekako sjeđen u predćutu zla . . . He, crni, čovjek ima pravo. Putujemo ćoravom noću, kroz koju nas proniče drhtnja i zeb...

Vlak poškripi po zaleđenom putu. Na tračnici se dižu velike zametine, koje kôče put. Ovda, onda ispod osovinâ nešto krhko puca . . . vlak duboko stenje . . . ledeni usovi zasiplju okna . . .

Uspon je. Na domak je Zrmanja.

Pohvala mladosti

Govor, kojim je direktor gimnazije, g. Banica, otvorio svečanu akademiju đačkog udruženja „Ljudevit Gaj“ 21 decembra 1933 god.

Nedavno, u toku ove školske godine, osnovali su naši učenici i učenice svoje udruženje »Ljudevit Gaj«, i evo, oni već danas istupaju pred javnost ovom svojom prvom akademijom, izrazima svog skromnog, umetnički stvaralačkog rada.

U tom njihovom stremljenju, u tim njihovim dubljim težnjama, ja sam im kao blizak prijatelj išao na ruku. Osetio sam sve ono lepo, dobro i plemenito što se nalazi u tom njihovom nastojanju, i želeo sam da im se pruži okvir i stvori sredina gde će moći slobodno da razvijaju i jačaju svoje umne i duševne sposobnosti.

Ma šta se nepovoljnoga reklo danas o omladini, onaj koji je poznaje u njenoj nutrini, mora da digne reč u njenu odbranu. Istina je: imaju danas mladi dosta pogrešaka, mnogo mana i nedostataka, koje nas zbunjuju ili i izazivaju, zbog kojih su zabrinuli stariji, zbog kojih kadgod i očajavamo i govorimo čak o propasti društva i kulture, ali u duši oni su ipak dobri. Samo je njihov život težak. Gde je ona laka, bezbrižna i lepa mladost kojom su živele generacije pre rata? U čemu je danas lepota detinjstva i mladosti? Nemaština, teške brige, zategnutost na sve strane. Stotine i hiljade porodica jedva tavore, uz skromni svakodnevni zalogaj i pod bednom krpom na sebi. Život je sveden na mizeran minimum prave kulturnosti. Danas nema lakoće, veselosti ni bezbrižnosti na celome svetu, kao nekada što je bilo.

Život okružuje mlade krutom, nemilosrdnom stvarnošću. Mislite li vi da vaša deca, mladi i stariji, ne trpe od te zbilje? Osećaju oni sve vaše brige, znaju oni mnoge vaše bolove, drhte oni već od malena s vama, muče se i oni u duši zajedno s vama pod tegobama života. Osećaju oni čak i mnogo življe i bolnije od vas mnoge nepravde života i vaše bolne i tragične slučajnosti, i vide često bolje od vas rane svoje sredine, jer ste vi, stariji, već oguglali u borbi, malaksali, izgubili veru u iluzije i postali ravnodušni, a oni dolaze puni verovanja u lepo i plemenito, puni očekivanja i nadanja. I zato je njihova duša bolna. Njima bi trebalo sunca, vedrine, bezbrižnosti, — a oni vide vaše mračne i zabrinute poglede i slušaju vaše jadikovke i vaš očaj. Grubi život vaše svakidanašnjice ranjava njihovu dušu.

Pored toga, iskreno da kažem, i škola, ta sredina u kojoj treba da provedu svoje najlepše godine mladosti, ne može da im pruži sve onako kako bi to oni želeli. Celom svojom psihom, formiranom u potresenim posleratnim društvenim odnosima, oni su izrasli i iz kalupa naše po malo starinske srednje škole, i otuda potiče ono stalno trenje u školi, oni mnogi nesporazumi, teške nesuglasice i bolni sukobi, koji i roditeljima i nastavnicima tako teško padaju, a koji mlade duše potresaju i izbacuju iz normalnog koloseka.

Eto, zbog svega toga treba se potruditi i razumeti omladinu, često punu suprotnosti i nesvesne negacije, i voleti je. Njoj treba toplih i iskrenih saveta, praštanja za prestupe, široko srce puno razumevanja, hrabrenja i upućivanja. U savremenom društvenom haosu, koji su — priznajmo — stvarali i još uvek stvaraju stariji, a za što pomalo svi mi snosimo odgovornost, — u tom savremenom društvenom haosu oni lutaju često neodlučni, neupućeni, uznemireni i izgubljeni. U suštini, njihova je duša puna plemenitih težnji. Treba osetiti kako u tim mladim dušama vibrira duboko, plemenito osećanje opšte ljubavi. Treba uočiti one idealne pokretne snage koje se u njima bude. I tu, tako skučenu i teškim okolnostima pritešnjenu omladinu ne treba omalovažavati, ne treba još više stezati, buniti i vući dole, u nizinu, u prah, u očaj i zabunu i u neke nove, nepotrebne zaplete i sukobe.

Sva briga starijih ima da bude usredsređena na to da se za mlade, buduće generacije stvore što bolji životni i društveni uslovi. Punom i iskrenom ljubavi za njihovu budućnost, treba ih čuvati, sokoliti, dizati. Oni su željni idealnoga, dobroga, večnoga. Oni hoće istinsku, toplu ljubav iskrenoga prijatelja: oni hoće samo nesebičnog, sigurnog, apostolski dobrog vođu kroz mučni i mračni splet današnjih svakovrsnih teškoća.

Po večnome zakonu prirode, u kojoj smo svi mi samo neizmerno sitni delići, oni su naša smena. Oni nose i donose u sebi svoje snove, svoje težnje, svoje ideale, svoje ambicije, svoje buduće pobede i borbe i teškoće. Na prvi pogled, izgleda kao da su oni i mi, mladi i stari, dve suprotnosti, dva neprijateljska tabora. Tako se to čini onome čiji je vidokrug uzan i dopire samo do obližnje ograde. Kad se nagnete nad ogledalom tihe površine vode, ugledaćete u njoj svoju sliku. Kad pogledate u dušu mladih, videćete u njoj sebe. I najstariji i stariji, i oni ne sasvim mladi, svi smo mi bili jednom ono novo, one mlade snage koje bujaju, koje se rađaju i prispevaju kao val za valom, — a evo, pred nama stoje opet sveže, nove, buduće snage: otsjaj naših očiju, odjek naše duše, budućnost naše trenutne sadašnjosti. I zato, toj niti, koja produžuje naš život, ukažimo svu toplinu svoje ljubavi, svu nesebičnost iskrenog srca i sve razumevanje iskusnoga uma.

Vodimo ih, snažimo ih, dižimo ih stvarajmo im bolji i srećniji život.

Na tom izvoru mladalačkog života, pod dahom tog budućeg proleća svi ćete se osvežiti i okrepiti, i u tom nastojanju ćete videti jedini smisao i jedinu vrednu svrhu svog ž vota.

Svetislav Banica.

ODLIKOVANI GRAFIČKI ZAVOD
TISKARA E. VITALIANI i SIN
svojim cij. mušterijama i prijateljima
čestita SRETAN BOŽIĆ

Prof. Ćiro Gamulin

JEGUŠJIMO SVADBENO PUTOVANJE

Za toplih noći kasnog ljeta skupljaju se jegulje i sa jezera, rijeka i potoka putuju prema moru. Na tom putu naidju na zapreke; ili su to uske, vrlo uske prolizine, ili rijeka, koja naglo ponire, ili pak potok, kojega nestaje. Jegulja sve te zapreke lako svlada. Ona se uvija i samo uvija, pa sad ili kroz usku prolizinu, ili se skupa sa vodom ruši u ponor, a ako je potreba ona će i na suho, pa da kao zmija neko vrijeme vijuga dok ne naidje na novi potok, koji će je povesti do mora; ali pod svaku cijenu, ona će se mora dokopati. Ne samo što je taj put dug i tegoban, nego još i glad, koja ju muči, jer ona na tom putu ništa ne jede.

Pa koji je uzrok da jegulja ostavlja svoj kraj, u kojem je provodila mirne i sretne dane? Život organizma nije vezan samo na pojedinca. Ako je jegulja u mirnom jezeru sebi stvorila dobre i udobne prilike za život, tim još nije ispunila onu glavnu životnu zadaću, nije se pobrinula za svoje potomstvo. U ovome baš leži tajna njenog teškog putovanja, a koje se ne završava tim, što se je dokopala mora, jer ona ide još dalje, traži duboki ocean pa da tamo snese svoja jaja.

Putuje jegulja u more, „ne jede ne pije“ jer misli samo na onaj uzvišeni čin, koji ju čeka, sva se sprema za što svečaniju svadbu. Boju svog tijela mijenja, i dok je prije bila ozgo tamno crnkaste boje, a ozdo žućkaste, sada joj ledja potamne, trbuh pobijeli, a čitava dobije neki osobiti sjaj. I oči, koje su joj prije bile malene sad joj postaju sve veće, sve izbočenije da bolje vidi u tamnim morskim dubinama.

Putuju tako u skupinama i to mužjaci prije nego ženke; oni im utru put do mora i tamo ih čekaju pa da skupa nastave putovanje. Rasplodni im organi sve više rastu, dok im se ugojeno tijelo sve više troši.

I kad bi mogli da jegulju pratimo na tom putu, čudili bi se njenoj smionosti. Tako malena riba, pa dala se na tako dalek put! Otranska vrata, to je za nju šala, Sredozemno more, to je tek početak putovanja, i kad je ona prošla Gibraltar dade se na put preko Oceana tamo gdje je on najdublji, gdje na dnu leže ruševine propalog Atlantisa. To je cilj njenog putovanja, njenog i svih joj posestrima jegulja, svih evropskih i američkih voda. Od naših krajeva do Atlantisa putovanje je dugo oko 5700 km i ona ga lakoćom prevali samo da što prije dodje do uređenog mjesta, gdje će se sastati sa milijonima drugih jegulja, mužjaka i ženki svih krajeva svijeta. Sastale se mnoštvo jeguljinog roda da zajednički proslave svadbu na dnu dubokog mora, pa da stvorivši brojni pomladak uginu. A nijesu ni kadre da se opet povrate u one udaljene krajeve odakle su došle. Umorne od duga putovanja a i rasplodom iscrpljene ugibaju na svojoj rodnoj grudi.

Iz oplodjenih jajeta izmile malene, nježne jeguljice, ali koje nimalo ne naliče svojim roditeljima. Njezna su to i tanka bića, tkao staklo prozirno, a plesnata pa nalikuju na list od vrbe.

Putujemo visokom gorom, na kojoj je zametica... noć bezlična... a pahuljica svjetluca sablasnom bjelinom... U vagonu zrak se odavno ohladnio. Na zahaknutom staklu zaustaviše se smrznute kapi, kao dječje suze. Zaleđuje. Prolazi nas ježur u ledenom osjećaju kobne slutnje...

... Uu... noć potrese zlokobni krik.

Prođe vjetar. U dugom huku nestane mukli tulež...

Stiskasmo se i zadržasmo dah... Ali nas svejedno nešto steže u lijevoj strani, kao bol neosjećanog straha.

Iza kratke stanke ponovi se divlja vijavina. Vjetar zanosi mukli krik od onamo gore iz bliske zrmanjske šume.

Ah —, da!... Zrmanja! Zrmanja!...

Na malu stanicu zlogodni Poštak sârâ se lômôm sniježnih usova, kojima je smrzla mračna gora, sa koje bura vije sve... sve...

Mi se ukočismo. Nitko se ne gane. Samo drktimo u bezimenom osjećaju, u kojemu smo nijemili u samopredanju nepoznatog udesa....

Izdaleka se bližimo željezničkoj stanici. Ali klizimo polako, kao da tapkamo u mraku, u kojemu se bojimo da maknemo dalje. Stadosmo. Tu, blizu, je zrmanjski ponor, na kojemu zvijera neizbježiva suputnica...

... U u... — vjetar nosi mukli krik.

Mukla trubljavina javlja se užasom mračne šume, prelazeći prostor vihorom uzvijerenog dahata, koji zamire daljinom, ali se bliži divljom trkom.

Na ulazu željezničke stanice diže se jeziva skomljavina izazvana punim ugrizima, koja zanaša na napad čopora prikrivena noćnom mećavom, kroz koju probija tuča krvavo usijanih očiju.

A stanica odavno gasne u mraku. Zamela je vijavica.

I pruga je pusta. Kod skretnice ne gori svijetlo. Gora zamire u zlokobnoj kričí raspłakanih ždralova, koji visoko kruže nad Zrmanjom.

I noć ostane, bez odziva. Tek usamljeni plamičak šara tračnicu. Na snijegu se vidi trag sveže krvi... Čučnusmo k zemlji. Pred nama ležaše ruka, koja je čvrsto stisnula šaku, a prsti se pomalo rastvarahu.

Nu! Leš je, leš...

Nijemi čopor, koji se šulja divljom žurbom nezamorene zvijeri, koji dolazi hükom zalepćanog daha, koji se iz daljine javlja muklim krikom... pognan gladu — raznio je skretničara.

* * *

Nedaleko skretnice vjetar baca staru šubu u kovitlac, titrajući se, kao zadnjom prnjom skretničareve dužnosti, kojoj je dao krajni otkup...

Našli su ih u morskim zatonima ili oko ušća rijeka, ali nikad nijesu bile manje od 6 do 7 centimetara. Razumljivo je da su one, kad se iz jajeta izlegu, mnogo manje i da je trebalo mnogo vremena dok tolike ponarastu, kao što je trebalo mnogo vremena da iz Atlantike dođu do naših krajeva Čim se iz jajeta izlegu one su prozirne i bezbojne, jer im je krv i žuč bezbojna. Što više rastu to im boja biva sve tamnija, a i unutrašnji im se organi tamno bojadišu. Kolike energije je morala ova sitna riba da utroši dok je provalila toliki put pa da od svog rodnog mjesta dođe do naših krajeva, a k tome da cijelo to vrijeme ništa ne jede, već se hrani tim što troši svoje tijelo. Kroz to vrijeme, a koje traje oko 1 godine malo i raste, dapače bi mogli kazati da postaje i manja dok se ne preobrazi u malenu vitku jegu-ljicu. Takva tek ulazi u rijeke i potoke i traži muljevito dno; neko se vrijeme odmara i oporavlja od duga i teška puta, pa započne život svojih djedova. Živi u slatkoj vodi na dnu, ruje u mulju ili traži skriveni zakutak obale. Danju se odmara a noću traži hranu, malene ličinke vodenih kukaca, crviće, rakove pa i manje ribe i žabice. U hrani je čedna, sa malim se zadovoljava, ali doći će i doba kad ona postaje pravi sladokusac. To je ono doba kad u sebi osjeti onaj sveti životni nagon stvaranja novog pokoljenja, pa hranu izbire, voli kavijar, riblju ikru, koju upravo požudno ždere do nesita, pa skoro da pukne. Ako ikre ne nađe ona je u svojoj proždrljivosti kadra da učini nevjerojatno; uvuče se u još živu ribu, kečigu ili lososa pa još u živoj ribi jede jaja. Tolika je njena proždrljivost.

I kad je proboravila nekih 10 godina mirnog i lagodnog života i dobro se ugojila dade se na put, što su je i njeni roditelji pred nekih 11 godina obavili. I kao što su gladne ulazile u slatke vode, tako ih gladne i ostavljaju i kao da su se zavjetovale da cijelog tog puta neće jesti.

Nije tome dugo vremena što se je ušlo u trag ovom putovanju jegulje. More je skrivalo tajnu pred radoznalim očima čovjeka, ali ne za uvjek. Još od davnine bila je poznata činjenica da jegulje u neko stanovito doba silaze iz slatkih voda i nekud u morima nestaju, a znalo se je da se više ove jegulje ne vraćaju, već da se vraćaju malene jeguljice, 5 do 8 cm duge, a koje ulaze u rijeke, potoke i jezera, ali se nije mogle doznati kakve su one najmlađe jeguljice, kad se iz jajeta izlegu i nije se moglo doznati gđe se to događa. Tako se nije poznavalo jegulju sa posve razvijenim rasplodnim organima, pa se nije ni mogle razlikovati mužjaka od ženke. Ovo je bio razlog da su se rađale nevjerojatne priče, kojima se je ipak vjerovale, a kojima još i danas nekoji vjeruju. Tako se u nekim našim primorskim krajevima govori da je jegulja dijete jedne vodene zmije i neke ribe, a u nekim da je ugor jeguljin mužjak i da on u moru čeka jegulju pa da skupa putuju i svadbuju. Prve tačnije podatke o ovom čudnom načinu jeguljinog života dali su nam pred nekih 40 godina Grassi i Calandrucci (1893). Oni su prvi dokazali da ribica Leptocephalus brevirostris, ribica rijetka i čudna, prozirna i tanka, a koja se je do sada čuvala po muzejima kao rijetkost, da je ona zapravo jedan stupanj razvitka jegulje iz jajeta.

U svim vodama naše domovine nema jegulja. Ima ih samo u onim vodama koje utječu u Jadransko i Egejsko more, dok ih nema u vodama koje preko Dunava utječu u Crno more. U Crnom moru, i to u dubljim njegovim slojevima ima nekih otrovnih plinova (sumporovodika) od kojih ribe ugibaju.

Ugor je riba sredna jegulji, i dok jegulja živi dijelom u vodi a dijelom u moru, ugor živi samo u moru, kao i njihov srodnik murina, koja se skriva pod hridinama dubokog dna.

More krije u sebi mnogo zanimivoga i zalazeći sve više u tajne života u moru, čovjek je i začuđen i zadivljen nad onim što otkriva. Ali pronalasci nauke ne smiju ostati samo svojima uskog kruga naučenjaka, jer rezultati nauke moraju biti poznati svima, napose onom dijelu naroda, koji uz more i od mora živi, jer će jedino tako moći da se pravo i potpuno morem koristi i da more potpuno zavoli.

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA
I TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Živmar:

Božićne impresije iz mog sela

Oooo--- oj--- ooj--- otegnuto i tugaljivo ojkanje trgne me iz čvrstog jutarnjeg sna i prenese hip-dva u polubunovno, neodređeno i začuđeno stanje. Ali, kada neposredno za tim u blizini negdje stanu da trešte kubure, val ushita pomješan sa vedrom radosti napuni mi grudi, a čitavim tijelom prostruji i razigra mišiće neka brekčeća snaga, od jasnog i veselog saznanja dâ je danas — Božić.

Skočim iz kreveta, te u žurbi i radosnom uzbuđenju odjenem se, operem, nazovem letimice ukućanima „sretan Božić“ i izletim napolje.

Bistar zimski sunčani dan. Nebo čisto i prozirno-plavkasto nadsvodilo se nekako daleko visoćije nego obično. More se pružilo kao ogromno zrcalo, tu i tamo zamrljano tamno-modrim „refulima“, te sa jedva zamjetljivom bijelom linijom, duboko dolje u kristalnom vazduhu ocrtava horizont. Bliza ostrva i poluostrva odražavaju se vjernim refleksima u toj nepreglednoj zrcalnoj plohi, a ona daleka uslijed čudesnih svjetlosnih fenomena na moru, pričinjaju se kao da lebde u vazduhu. — Dan je, što no riječ, slavan i nasmijan...

Vrevâ, žagor, podkivanje — a svi su danas i ljudi i žene i djeca ponosna i kičena držanja sa dobrim, iskrenim i radosnim licima. Svi su nekako suspregnuta vladanja i odmjerenih kretnja. Svugdje metež, gdje se okreneš — gungula, a nigdje da bi zamjetio neku nepodobštinu --- Božić je, a narod hoće da u dostojanstvu proslavi Spasiteljev rođendan.

Postariji ribari čisto odjeveni u grupicama mirno razgovaraju o ribarstvu i ribolovu, koji ove godine nije baš obilan, ali bez jetkosti, bez onog redovnog prepiranja i bez trunka žalbe u glasu --- Hvala Bogu — Bog će dati samo strpljenja treba imati...

Mladi, objesni i na svaku šalu — čestoput i neslanu — spremni ribari i mornari, dotjerani u odjeći i sa novim kačketima na glavi, šetkaju obalom i ozbiljno nazivaju seoskim djevojkama i starijima „sretan Božić“. Čudim se nekojima od njih, jer ih nikada nisam vidio tako uglađene i pristojne, a nisam mogao ni zamisliti da oni mogu i takovi biti. Seoski budalina „Krpe“, mučenik jedan, kojega oni nikada ne puštaju u miru, šeta između njih i zirka im ponešto drsko u oči, siguran da ga danas nitko ni dirnuti ne će. Platiće on to drugom zgodom — ali neka, danas je i on ravan ostalim ljudima.

Na sred obale povela se dva seljačka kola. Momci i djevojke iz okolnih priselaka, u slikovitoj nošnji našega kraja, razigrali se i ojkaju što im grlo može. Na sred kola svirac se zavrgao mješčićem, pa brzopleto prebire na diplama i duva u trsku samo što ne pukne. Igra se pomamno i kao za okladu. — Najednom, kako su kola na malom rastojanju igrala sudare se ledima dvoje mladih i jakih momaka — dvoje poznatih seoskih megdandžija. Munje u očima momačkim kresnu, a okolina protrnu, jer je tuča neizbježiva. Ali, kako munje u očima momačkim kresnu, onako trenutno i ugasnu . . . Danas je dan mira — sačuvaj, Bože, oskrvnuti ga kavgom . . .

Vidim nedaleko dvojicu mjesnih trgovaca za koje znadoh, da su se pred pet-šest dana ljuto posvadila. Pogledavaju se ispod oka i kao nehotice sve se više približavaju. Odjednom se zbunjeno nasmiješe, pa iskreno i čvrsto pogledaju i polete nagonski jedan drugomu u zagrljaj . . . Božić je dan praštanja i pomirenja — dužnost nam je međusobno opraštati . . .

Kubure plotunom zapraskaše odnekud, a vazduhom se razliju u punom i sočnom akordu jasni i kliktavi zvukovi zvona. Sav taj metež odmah prestane i narod nagrne u crkvu.

Crkva prepuna, glava do glave da ne bi, kako kažu, ni zrno na tlo palo. Kojih stotinjak nas, morali smo vani ostati, jer nije bilo mjesta u crkvi. — Kada otpoče služba božja, oči se mnoštva netremice upiju u časnu pojavu božjeg službenika. I taj napaćeni puk u jednom spontanom zanosu i čuvstvu, koje izvire iz mističnih dubina duše našega naroda, zahvaljivaše se Mladomu Kralju na dosadašnjoj muci i znoju svomu i moljaše Ga u fanatičnoj religioznosti za bolji i sretniji život u buduće...

Po završenoj službi Božjoj razletiše se, ozareni sjajem sa lica Hristova, domovima svojim u punoj vjeri da će im molbe biti uslišane.

Podne je. Selo opustjelo, jer danas svatko točno u dvanaest mora da bude za trpezom. Nitko ne zaostaje dulje na ulici, ne zadržava se u krčmi, niti polazi u goste. Božić svak u svojoj kući slavi.

Nigdje nikoga . . . al jest — eno Krpe seoskog budaline gdje zaogrnut nekim preširokim i zgužvanim kaputom, ukočen i ne osvrćući se klipše ulicom. — „Krpe —“ zovne ga netko sa prozora — ajde gore k nama“. „Fala, gospodaru — odgovara Krpe, lukavo žmirkajući razroknim očima — ne mogu“. „Šta ne možeš, nevoljo jedna, zar ćeš i na Božić gladan ostati“. „Ne mogu, gospodaru, — nagoni dalje Krpe — na Božić se svak u svojoj kući časti, a i ja sam stvor božji. Kad bih imao, častio bih se kod kuće, a kad nemam, ja ću po božjem suncu. Njega je barem svakomu podjednako, kad sjaje“. „An tako! Onda drž“ — dohvati onaj sa prozora dvije tri svinjske pržolice i dobaci ih Krpi. Krpe vješto primi pržolice i otklipše put svoje jazbine, čudeći se, kako je i on jedared u životu nadmudrio dobrog čovjeka. A ovaj drugi je mislio: Danas je dan nevoljnih i bijednih — treba ih nahraniti...

Poslije ručka opet oživi selo. Stariji ljudi dovoljno nahranjeni, rumena i zadovoljna lica malo zajapurena od obilnijeg pića — al opet suzdržljivi — razgovaraju i zbivaju nedužne šale sa ženama, što su se poredale ispred kuća. Momci, sada već malo slobodnije nagovaraju djevojke, a djeca ko djeca — skaču i između sebe izmjenjuju sirotinjske božićne darove... Sve je u svečanom raspoloženju i nepomućenom radovanju . . .

U tri sata, zvona opet pozovu ljude u crkvu na „Večernju“ — i selo ponovno opusti . . . Nema čovjeka, koji bi izostao od službe božje — jer Božić, iako je dan veselja, ali je i dan molitve . . .

Nakon „Večernje“ iskupilo se svo selo na obali. Poslo su seljaci iz okolice otišli svojim kućama, u predvečerje igraju kolo samo seoski mladići i djevojke ili kako se oni vole nazivati „mišćani“. Ovi ne cupkaju u mjestu i ne dipaju uz diple, kao oni od jutros. Njihovo je kolo „gospodskije — gradskije“. Između njih ističu se i vode glavnu riječ oni koji „navigaju“. Bili su — hvastaju se — po gradovima, pa znaju, kako se „galanto bala“.

Dvojica mladih seoskih kicoša donesoše gitaru i mandolinu, pa se tu pod blagim zimskim primorskim nebom u sutonskom ruju zalazećeg sunca, naša mladost razigrala i raspojasala u divnom skladu i bratskoj ljubavi.

Dječurlija se provlači kroz kolo, te ni na Božić ne dade mira, ali dva-tri put opomenuta od starijih, primiri se i zadovolji time, što je se pušta na sredini kola.

Oko kola zreliji i postariji svijet veselo prati igru mladih i oduševljeno povlađuje „bravurama“ okretnijih „balerina“. Po koji od njih rješi se i zavrti u kolu, što izazivlje buru smijeha i sijaset šaljivih primjedaba. — Trojica seoskih bekrija, koji nikako nisu mogli, a da se i na Božić ne napiju, uzrokuju svojim vladanjem nevoljkost među suseljanima, a oni — povrijeđenom osjetljivosti nakresanih ljudi — zamućenih očiju i zaplećući se u govoru, uvjeravaju una-

okolo da nisu pijani . . .

Svuda kikot, cika, podvikivanje i treštanje kubura, a povrh sve te cepteće mješavine, razgovjetno i melodiozno pliva refrain iz primorskog kola: „Ljubi, Maro, koga ti je drago, samo nemoj ljubiti za blago. . .“ — Svo se je selo tako splelo u živopisnu kitu božičnjeg veselja . . .

Pala je srebrnasto-bijela mjesečeva noć. Po treći put i konačno za ovaj dan opusti selo . . . Nigdje živa duha . . . U toj blijedoj noći, oštro se ocrtávaju konture seoskih kuća, iz kojih kroz sjajno osvjetljena okanca dopire u noć u devotnoj harmoniji blaga primorska pjesma u slavu rođenja Hristova: „U se vrime godišća, mir se svitu navišća . . .“

Eterom plovi apsolutni mir i obuhvača more, gore, šumu i selo pod njom — i kao melem krijepi i obavija teškim trudom iskidano tijelo i izmučenu dušu ljudi patnika . . .

Hrist, u liku Bogočovjeka, okružen nimbusom božanstva i slave nebeske, u divnoj viziji usnulih ljudi prolazi selom, ostavljajući široke tragove blaženog spokojstva . . .

Tako moje selo slavi Božić — veliki dan Mira i Ljubavi među ljudima dobre volje. . . . . .

Putopisno štivo za mladež

U novije vrijeme često se u našim novinskim stupcima čita po koji članak, gdje se pledira za dobro štivo za mladež, a onda iznašaju razni prijedlozi. Ovo posljednje argumentira se time, da, tobože, ništa nemamo ili ako imamo, da nije . . . savremeno.

Konac konca je taj, da roditelji svojoj djeci kupuju i danas još razne „bilderbuhe,“ „merhene“ i sličnu robu, koja ne samo da zaostaje za knjigama za mladež od domaćih pisaca, nego su daleko i daleko ispod obične razine, koja našu uzdanicu otuđuje i natrunjuje sa svim i svačim, pa onda nije ni čudo, da moramo zagrijavati širu javnost ne samo za prirodne krasote naše Jugoslavije uopće, nego i za Jadran i Primorje, a da i ne spominjem sve ostalo.

Ja ću zato odmah u uvodu utvrditi jednu poraznu činjenicu, jednu slabu stranu kod Jugoslovena, a ta jeste: odviše brzo zaboravljamo, što je bilo i što imamo . . . To je zato, što zapostavljamo, dom i obitelj i živimo izvan njega u vrtlogu kavana i restorana, gdje je dosta pregledati dnevne novine, pa otud onda i dolazi, da već i sama naša mladež nema vremena za čitanje knjiga.

Kada bi naše novinstvo umjesto kojekakovih „dječjih priloga“ koji su u ostalom i opet skalupljeni radi tuđinačkih posuđenih slika (klišeja) — onako bez soka i smoka — te bilježaka o senzacijama i perverzitetima donosila konstatacije i to redovito, o raznim našim knjigama za mladež, pa i onim prevedenim i kompilatorskim, veći bi bio interes pa i potražnje knjiga.

A ovako je to, u najboljem slučaju, sezonski, odnosno: božićni „artike“ i sada smo gotovi.

Da se zato vrnemo na onu: ništa nemamo . . .

A što je na pr. „Viški boj“ od Kuničića, pa „Hrvati na ledenom moru,“ te „Junačka djela senjskih uskoka“ od Šegvića i druge?!

Pitajte mlađu generaciju i ja sam uvjeren, da ćete dobiti negativni odgovor.

A ipak je to napisano sa mnogo ljubavi, sa mnogo zanosa i što je glavno od srcu k srcu.

Takove knjige ne mogu zastarjeti, kao ni slikovnica „Na našem Jadranu“ pa Hircovi i Kempfovi putopisi sve tamo od Drave do Adrije i od Slovenije do Skadarskog jezera.

Nego nešto drugo je na stvari, a to me i ponukalo na ove retke.

Mi nemamo jedan na najširoj podlozi zamoran katalog knjiga i za mladež, koji bi morao biti bogato ilustrovan sa potanjim opisom knjiga i njegovog sadržaja.

Kod nas je najveć u nakladu knjigu za mladež bacila na knjižarsko tržište knjižare i tiskare Stj. Kugli (prije: Hartman) u Zagrebu, Ilica 30, koja izdala i gore spomenute knjige. Koliko se sjećam Kuglijeva izdanja uređivali su naši najbolji pedagozi i pisci i to: Basariček, Fableović, Ivkanec, dr Ogrizović, Milaković, Klaić, Jambrišakova, Filipović, Pogačićka, Belovičeva i mnogi drugi, a da i ne spominjem današnje mlađe.

Od naročite je važnosti spomenuti, da su Kuglijeva izdanja za mladež upravo raskošno i umjetnički opremljena. Slike u bojama (osobito naslovni list) i u tekstu u svakom su pogledu lijepe i pristupačne dječjoj duši. Tvrdo su ukoričene i sve odrede imadu hrbat od platna sa natiskom naslova knjige i imena autora.

Još nešto.

U novije doba previše se, valjda radi štednje, uzimlju sitna slova (petit, nomparell), što je nečitljivo i kvari oči, a Kuglijeva izdanja ostala su vjerna tradicijama i imadu krupna i čitljiva pismena (garmond.)

Već ovo, što sam spomenuo dosta je, ako ustvrdim, da imamo mnogo toga iako nijesam spomenuo veliki ciklus knjiga naše narodne pjesme, priče i pripovjesti, Šenoina sabrana djela, pa prijevode: Hofmana, Grima, Maja, Vernea, Mantekacu, Konopnicke, Nemcove, Tolstoja, i mnogih drugih.

Mi imamo svega i svašta i to dobroga, samo ne znamo dosta glasno vikati kao što to imadu primjerice Njemci, koji nas svojim tiskopsima napusto poplavljuju na našu vlastitu štetu.

Ne bi zato bilo na odmet, da se naši roditelji, kad žele dobro štivo za mladež, da zatraže najprije veliki cijenik Kuglijeva izdanja, što je jedna omašna knjiga, a onda zapitaju za savjet vrijedno naše učiteljstvo, bez razlike vrsti škola, koje je najpozvanije po svojoj spremi, da kaže, što i kako treba postupati kod izbora štiva za mladež.

Radite tako, pa će biti bolje i od dobroga! M.

Vještina!

Reci mi samo kako to: „kod karata dobivaš . . . a na konjima gubiš . . .“ — Ne pitaj tako glupo. Kako! — Zar mogu ja konje mješati?!

Trgovina koža, cipela i šport. predmeta

Aleksandar Anweiler

ŠIBENIK, ulica Kr. Tomislava 4

Specijalna radiona za sve vrste cipela BOJADIŠE MO KOŽNATE KAPUTE. Popravljamo sve vrsti kaljače i gumene cipele.

JOSIP JADRONJA – Sibenik

Međunarodno otpremništvo agentura, komisionalna, pomorska poslovnica

Poveljeni
Trgovački - Pomorski Mešetar.
Utemeljeno 1906. - Brzoj. Šped.
Jadronja Telef. broj 3 i broj 27

Komision. skladištai zastupstva prvih tvrtka i tvornica u tuzemstvu i inozemstvu

Peko

POVLAŠĆENA KNJIŽARA

ОДЛИКОВАНИ ГРАФИЧКИ ЗАВОД

TISKARA E. VITALIANI I SIN

ŠIBENIK

UTEMELJEN U ZADRU 1860. GOD.
BRZOJAVI: VITALIANI
TELEF. INT. 47

IZRADJUJE

SVE VRSTI TISKANICA ZA UREDE, TRGOVINE, INDUSTRIJSKA PODUZEĆA, ŠTEDIONICE, BANKE, HOTELE I KORPORACIJE

ILUSTROVANE REVIJE, BROŠURE, KNJIGE PROSPEKTE I NOVINE.

TRGOVAČKE KNJIGE, BILANCE, PRIMANOTE, ČEKOVE, ULOŽ. KNJIŽICE I DIONICE

LISTOVNE PAPIRE, RAČUNE, KUVERTE, POSJETNICE, DOPISNE I PREPORUČENE, KARTE

POZIVNICE ZA PLESOVE I ZABAVE PLESNE REDOVE I VJENČANICE

JELOVNIKE, MENU KARTE

PLAKATE I OBJAVE U SVIM VELIČINAMA

SKLADIŠTE TISKANICA ZA OPĆINSKE, PAROHIJSKE UREDE I ŠKOLE (ćir. i lat.)

OBIČNE I LUKSUSNE UVEZE KNJIGA

NAJMODERNIJE UREĐENO GRAFIČKO PODUZEĆE U SJEV. DALMACIJI

PROSPEKTI I PRORAČUNI NA ZAHTJEV BESPLATNO

Hotel i restauracija „Kosovo“
Sibenik
svim svojim gostima želi
SRETAN BOŽIĆ

Tijesno

Rođendan Nj. V. Kralja proslavilo je sokolsko društvo u Tijesnome održanjem male akademije pred dupko punom sokolanom. Vrlo je lijepo govorila i u kratkim potezima istakla zasluge kr. dinastije Karadjordjevića napose Nj. V. Kralja Aleksandra I za ujedinjenje današnje Jugoslavije gdja B. Sedlar, učiteljica osnovne škole. Deklamovane su takodjer 2 pjesme prigodno sastavljene od iste g. Sedlar: „Pozdrav Kralju“ i „Pozdrav Sokolu“. Obe su deklamacije uspješno izvedene. Osobito „Pozdrav Kralju“ koju je energično deklamovao član sokol. pomladka Zvonimir Fantov. Na koncu je glazbeno društvo „Hartic“ vrl. skladno odsviralo državnu himnu.

Zemunik

Proslava rođendana Nj. V. Kralja. Već u subotu pos. p., Zemunik je bio u moru državnih zastava a u večer je sa bezbroj prozorskih osvjetlenja dobio sliku male varošicc tako, da bi onaj koji ga ne poznaje rekao to je veće mjesto. Cestom se je čula vesela pjesma kotarca.

To je bio uvod velikom oduševljenju, koje je postiglo vrhunac uspjeha na sami dan proslave, koja je počela sa blagodarenjem u seoskoj crkvi sv. Kate. Po blagodarenju, krenuli su svi činovnici mjesnih državnih i samoupravnih nadleštava, sa ostalim mještanima u općinsku viječnicu, gdje je načelnik općine i starosta sokolskog društva g. Paleka Ilija održao prigodni govor, ocrtavši u kratko život i rad Nj. V. kralja Aleksandra od regenta kraljevine Srbije do kralja Jugoslavije. Prikazao je prisutnima Njegov veliki rad i žrtve pri stvaranju ujedinjene države svih Srba, Hrvata i Slovenaca daleko od svoje domovine, te veliki historijski akt proglašenja kraljevine Jugoslavije. Svoj govor završio je poklicima Nj. V. Kralju, kraljevskom Domu i Velikoj Jugoslaviji, našto su prisutni otišli u sresku Ispostavu, gdje je šef iste dr Zudenigo primao čestitke.

U večer u 8 sati priređena je „Kućna zabava“ Mjesnog Odbora Jadranske Straže, na koju su sa posebnim pozivnicama bili pozvani svi članovi iste članovi sokola i nekoliko osoba iz bližih mjesta. Iako je bio fiksiran tačan sat početka zabave, obe prostorije gostione Novoselić bile su već u 7·30 s. prepune uzvanika, tako da kasniji gosti nijesu čak ni dobili mjesto. Zabava je otvorena tačno u 8 s sa narodnjm kolom i nakon toga su slijedili plesni komadi sa nekoliko narodnih kola, sve uzornim redom i rasporedom. Preko plesa prodavane su dopisnice broda Jadran i društva Trezvenosti, a u 10 s je započela šaljiva pošta. Čitava zabava, koja je potrajala do 6 s u jutro, protekla je u najboljem redu i raspoloženju. Održano je nekoliko zdravica, a pjesmi i klicanju Nj. V. Kralju nije bilo kraja.

Koli moralni, toli i materijalni uspjeh zabave, postigao je neočekivane rezultate, a bilo bi i većeg uspjeha, da su prostorije bile podesnije, te da se je mogla održati i akademija sokolskog društva, koja je morala otpasti baš radi toga, jer je premalen lokal.

Ovom prigodom, a pošto se članovi mjesnih nacionalnih društava iz dana u dan pomnožavaju, apelirati je na pozvane, da pitanje izgradnje Doma jednom privedu kraju, jer nitko ovom odugovlačenju nije kriv nego sami zemuničani. Koliko smo informirani, kr. banska uprava Primorske banovine odredila je izvjesnu svotu za izgradnju Doma, ali to nije dosta, već domaći ljudi trebaju tu akciju materijalno novcem ili radom pomoći.

Snijeg sa poledicom. Već par dana duva silna bura, a u petak je palo i nešto snijega sa kišom, koji se je kroz noć sledio, tako da su nekoja mjesta neprohodna; naročito pak u samoj sredini mjesta. Ljudi se ne ufaju preći od carinarnice do općine, pak bi trebalo preporučiti, da se i naša općinska uprava pobrine, te pročisti barem toliki dio ceste od Sreske ispostave do općine, koliko je dovoljno jednom pješaku.

Čajanku prirediti će M. O. Jadranske Straže u Zemuniku, dana 24 prosinca izmedju 3-6 sati poslije podne u gostioni Novoselić. Pozivi se neće slati, te je svaki prijatelj Jadranske Straže dobro došao.

M. O. Jadranske Straže u Zemuniku, moli članove, koji još nijesu uredili svoja dugovanja na članarini, da to učine do konca ovog mjeseca, kako u novoj godini nebi bilo starih potraživanja. Ovo se odnosi naročito za one koji ne stanuju u Zemuniku, jer za Zemunik pobire članarinu jedan od odbornika (ovog mjeseca g. M. Smajić). RAK

STROJARSKA MEHANIČKA RADIONA I LJEVAONICA METALA

S. Kordić i drug

Šibenik

RADIONA za popravak svakovrsnih parnih strojeva, sisaljka, motora, automobila, granika, kompresora, turbina.

MONTAŽA svakovrsnih strojeva, mlinova, hidrauličnih presa, motora na brodove, čamce i t. d.

Livenje se dijelovi strojeva. Konstruiraju se prema modelu ili crtežu.

AUTOGENO VARENJE I REZANJE ŽELJEZA

BANCA DALMATA DI SCONTO

Dioničko Društvo. - Uplaćena Glavnica i Pričuve L. 3.005.000.—

Sjedište Društva: ZARA

FILIJALE:

Dalmatinska Eskontna Banka Glavna Filijala SPLIT.

Dalmatinska Eskontna Banka Filijala ŠIBENIK.

Dotacija filijala Din. 2,500.000.-

Banka ovlaštena za rad sa devizama i valutama.

FILIJALA ŠIBENIK.

Biograd

Proslava kraljeva rođendana. Poput državnog i Sokolskog praznika 1 decembra ovo je društvo i 17 decembar, rodjendan Nj. V. Kralja, svečano proslavilo.

Prije podne prisustvovalo je korporativno sa svim svojim kategorijama blagodarenju u župskoj crkvi te povorci, koja je poslije blagodarenja obišla mjesto i zaustavila se u Sokolani gdje je očitano blagodarenje po pravoslavnom obredu. Poslije ovoga blagodarenja održao je prigodno predavanje sveštenik brat Raković Dušan.

Poslije podne u 3 s priredila je društv. glazba koncerat.

Na večer u 6 s priredjena je bakljada i ophod mjestom, koji se razvio u velebnu manifestaciju nacionalne i sokolske svijesti.

U 8 s na večer održana je u sokol. domu svečana akademija, koja je, kao i ona 1 decembra, vansredno uspjela.

Tako je Biograd dostojno proslavio rodjendan svog Uzvišenog Vladara.

Sokolsko Društvo

SPLIT „IDEAL“ SPLIT

Tvornica kapa i šešira muških i ženskih svake vrsti, po najnižoj cijeni izrađuje i popravlja najžur. bez prigovora

BEROVIĆ LOVRO autobusno poduzeće Šibenik

VOZNI RED

(Svakodnevne pruge)

Šibenik—Benkovac—Babindub—Zemunik—Novigrad—Nin

Nedj. Utorak Četv. Subot	Poned. Srijeda Petak		Utorak četvrt. Subota	Nedj. Poned. Srijeda Petak
14	14.—	Šibenik	8.55	8.55
14·20	14.20	Tromilja	8.30	8.30
14·45	14.45	Skradin	8.15	8.15
15·15	15.15	Br.Mostine	7.45	7.45
15·50	15.50	Lišane	7.25	7.25
16·10	16.10	Kožulovac	7.10	7.10
16·30	16.30	Benkovac	6.50	6.50
16·45	16.45	Rastević	6.40	6.40
17	17.—	Nadin	6.30	6.30
	17.15	Smilčić	6.20	
17·20	17.30	Zemunik	5.40	5.45
17·35	18.—	Babindud		
17·50	18.30	Zemunik	5.35	5.40
18·25		Smilčić		5.10
18·55		Novigrad		4.40
	18.45	Murvica	5·20	
	19.30	Nin	4·40	

Knin—Kistanje—Brib.Mostine—Stankovci-Benkovac svakodnevno

6·25	Knin
6.45	Radučić
7.05	Kistanje
7.30	Gjevrske
7.45	Brib.Most.
8.30	Stankovci
9.20	Benkovac
16.30	
16.10	
15.50	
15.30	
15.15	
14.30	
13.40	

Svakodnevni priključak:

Obrovac—Šibenik i obratno.

Knin-Kistanje Đevrske Šib. i obr.

Vodice

Proslava rođendana Nj. V. kralja Aleksandra I.og. Poslije svečanog blagodarenja u crkvi sve vojne i civilne vlasti, pretstavnici društava i mnogobrojno građanstvo predvođeno sa Vodičkom glazbom formiralo je povorku i došlo u školu da prisustvuje svečanosti, priredjenoj od školske djece, u čast Rodjendana uzvišenog Vladara.

Kako dvorana nije mogla da primi sav narod mnogi su ostali u hodniku.

Kad je upr. škole D. Nekić prigodnom riječi otvorio svečanost muzika je otsvirala himnu, poslije čega je nastalo burno klicanje cijelom Kraljevskom Domu i Jugoslaviji. Sad je učitelj Josip Dizdar uzeo riječ i u jednom lijepom predavanju iznio zasluge Dinastije Karadjordjevića, a napose našeg Vladara. Predavanje je pomno saslušano i na kraju popraćeno srdačnim poklicima Njegovu Veličanstvu Kralju i cijelom Kraljevskom Domu. Muzika je na to otsvirala jednu patriotsku koračnicu.

Školska djeca su izvela nekoliko prigodnih deklamacija, otpjevala dvoglasno neke pjesme, uz jedno solo pjevanje, prikazala dva kraća igrokaza i jednu soio scenu. Gdjica M. Weissenberger, na koncu, otsvirala je na klavisu Listovu Rapsodiju br. 13.

Dvorana je bila ukusno urešena. Priredba je protekla vrlo svečano. Moralni uspjeh odličan. D. N.

JAVNA ZAHVALA

Kanada, 23 novembra 1933.

Na 18 septembra ove godine bio sam uapšen od kanadskih vlasti u Montrealu, zato što sam došao nelegalno u Kanadu 1928 godine.

Kada sam bio uapšen, odmah sam javio u naš Konsulat, da netko dođe po mene ili da mi pomogne da se spasim. G. Perazić žeran Kraljevskog Konsulata u Montrealu, poslao zvaničnika Konsulata g. Djordja Sigmunda, koji je odmah došao i za mene položio BOND od 200 dol. iz svojeg džepa. Morao sam biti deportiran. Gospodin Nikola Perazić, nije ipak dozvolio, nego se potrudio i lično otišao u Ministarstvo Imigracije u Ottawu i vratio se sa obećanjem, da će biti stvar povoljno dovršena. I zbilja za 10 dana došao je odgovor od Gospodina Ministra Imigracije, da se meni boravak dozvoljava u Kanadi.

Ovom prilikom nalazim za potrebno da preko javnosti zahvalim gosp. N. Perazićeu žeranu Konsulata Kraljevine Jugoslavije, koji se zauzeo da me spasi. Poredtoga se zahvaljujem g. Dj. Sigmundu, koji me izvadio iz zatvora i položio jamčevinu, a da mu ja nisam ništa, a niti me je dobro poznavao.

Posebno pak zahvaljujem mojem zemljaku g. P. Jurišiću rodom iz Šibenika, koji isto radi gdje i ja i koji me čuva od svega i svačega na mojoj radnji.

Vama gosp. uredniče napose lijepa hvala na uvrštenju ovog dopisa, iz kojeg se vidi da naše pretstavništvo radi i čini samo dobro za svoj narod.

Ivo Grgas Pivac,
rodom iz sela Zablaće, srez Šibenik

DOMAĆE VIJESTI

Svima poštovanim suradnicima, pretplatnicima, čitaocima, oglašivačima i prijateljima „Narodna Tribuna“ želi sretne BOŽIĆNE BLAGDANE.

Upravni odbor Društva prijatelja Vel. Britanije i Amerike u Šibeniku konstituirao se ovako: Predsjednik g. Miloš Šupuk, podpredsjednik g. Dr Miloš Škarica, tajnik g. prof. Joško Batinica, blagajnik g. Antun Sizgoreo.

Nagrade za najbolje učeničke radove. Prema riješenju Nastavničkog saveta gimn. raspisane su tri nagrade za najbolje učeničke radove na ovu temu:

„Ideali savremene školske omladine“ — Šta im treba dodati, a šta oduzeti. Čisto napisane radove treba predati u Direktorovoj kancelariji do 20 januara 1934 god., i to anonimno bez potpisa, sa imenom i prezimenom pisca u zatvorenoj koverti, na kojoj će biti napisana lozinka kojom će se označiti i predati rad.

Nagrade iznose: Prva 300 Din; druga 200; treća 100. Ove nagrade će potstaći učenike na razmišljanje i samostalan rad.

Sjednica općinske uprave održala se u srijedu na večer. Raspravljalo se među ostalim, pitanjima, pitanje proračuna za 1934 god.

Akademija đačkog udruženja „Ljudevit Gaj“. Akademiju koju su održali učenici-ce realne gimnazije u Šibeniku, dne 21 dec. u 8·30 sati, uspjela je vrlo dobro u moralnom i materijalnom pogledu, u kazalištu sakupio se veliki broj građanstva, da vidi rad svojih mladih. Sve tačke programa bile su izvedene izvan očekivanja. Uvodnu riječ imao je direktor g. Banica, zatim pozdravlja građanstvo sa toplim i iskrenim riječima pretsjednik udruženja g. Zorić Ljubo VIII g. Sve deklamacije bile su vješto izvedene, a naročito one dubokog pesimističkog tona „Ridi pagliaccio i Život“ od Domjanića. Ženski zbor II i III r. otpjevao je vrlo lijepo i veselo svoje pjesmice, a mješoviti zbor, premda malobrojan, ipak je uspio, osobito u mjesmi „Jur tri noći“ od Špoljara. Učenik Anić na violini i Dogan na klaviru, otsvirali su precizno dio iz opere „Marta“. Balet kojega su izvele učenice V r. a kojega je sastavio i uvježbao Bianki Romildo uč. VIII r. bila je najveća atrakcija programa. Učenice bile su ukusno odjevene, te su dovele izgled mladosti sreće i veselja. Dvije zadnje točke programa II i III dio iz „Dubrovačke Trilogije“, premda vrlo težak komad radi dubrovačkog dijalekta i filozofije Vojnovićeve, izveden je sa puno razumijevanja. U Sutonu II činu naročito se istakla u ulozi Pavle učenica Špan V r. A „Na Taraci“ istakla se osobito baletna grupa svojom živahnošću i prirodnošću. Osim toga treba pohvaliti Gazara uč. VIII g. u ulozi gospara Lukše. Ova akademija naših učenika, naišla je na puna razumijevanja i odobravanja kod naše publike.

Raspored rada brijačnicama. Subota 23 otvoreno u veče do 9 sati. — Nedelja 24 otvoreno od 7 do 9 s. na veče. — Ponedeljak, Božić cio dan zatvoreno. — Utorak 26 otvoreno od 7·30-1; posl. podne zatvoreno

Spremanje protiv napada iz vazduha

Prema odredbama „Upute za rad u cilju obrane zemlje u slučaju neprijateljskog napada iz vazduha“ održala se na poziv opć. Uprave dne 20 t. mj. u salonu „Hotel Krka“ konstituciona sjednica mjesnog odbora za obranu Šibenika.

Sjednici su prisustvovala slijedeća lica: Pretsjednik: g. pukovnik Božić Živko, komandant odbrane Šibenika. Članovi odbora: gg. kap. fregate Andjeli Edgard, Karadjole Mate, opć. načelnik, Serović P. sres. nač., Zaklanović D. pret. gr. pol., Machiedo dr J., Milošević M., Pasini dr J., Jokanović D., Petrović J., Dominis dr J., Krstanović K., Grubišić F., Miličić L. Triva M., Poturica dr S., Ježek J., Banica S., Grisogono A., Karlović dr I., Mišić I., Despot J., Ljubičić J., Bačinić M., Brnjoki I., Novak U., Gazzari M., Jezina Š., Cega I., Iljadica dr Žile, Šupuk M., Čambrlić G., Beroš V. Montana Lj.

Sjednicu je otvorio kom. Šibenika puk. g. Božić, Ž. u svojstvu pretsjednika mjesnog odbora. G. puk. Božić najprije pozdravlja prisutne i zahvaljuje na odazivu. Zatim tumačeći svrhu mj. odbora, te među ostalog naglašava da je dužnost svakog građanina u miru osigurati i spremiti sebi odbranu za slučaj rata. Moderna ratna tehnika uznapredovala je u nezapamćenim razmjerima, pa sa — obzirom na brzinu i borbenu sposobnost zračnih eskadrila — borbeni front u budućem ratu pretstavljati će čitavi državni teritorij, obzirom na ovo, vojsci je zadaća da priprema aktivnu obranu, a građanske vlasti u saradnji sa narodom, moraju pripremiti t. zv. pasivnu obranu.

G. pukovnik nadalje tumači organizaciju mjesnih odbora i pojedinih sekcija. Naročito spominje propagandističku sekciju sekciju, koja ima dužnost, da popularnim predavanjima i propagandističkom literaturom upoznava široke slojeve pučanstva, što imaju da rade i kako da se snalaze za slučaj napada iz vazduha za vrijeme jednog eventualnog rata.

Zatim uzima riječ pretstavnih općine i sekretar mjesnog odbora g. Marko Bačinić, te izjavljuje da će on kroz kratko vrijeme pripremiti tehničku stranu same organizacije mjesnog odbora, da će on naime konstituirati sekcije, odrediti im dužnosti i razrediti potrebne upute, nakon čega će se sazvati sastanak mjesnog odbora, radi utvrđenja smjernice. — Ova izjava g. Bačinića prima se na znanje.

Pretsjednik g. puk. Božić ponovno pozdravlja prisutne i preporučuje složan i marljiv rad, kako bi se u što kraćem vremenu mogli omogućiti mavnevri napada sa građanstvom.

Kulturni rad Masarykovog Filharmoničkog Društva „K O L O“

Da Masarykovo Filharmoničko Društvo „KOLO“ spada u red najaktivnijih i najagilnijih građskih kulturnih institucija, to je danas neosporiva činjenica. Naročito u zadnje vrijeme, tko je pratio priredbe, odnosno razne prigodne nastupe ovoga društva, mogao se uvjeriti, da u tom društvu sve vrvi od žilavog i napornog, ali plodonosnog rada.

Nema tek dva mjeseca da je započela sezona u »KOLU« i već je izveden koncerat, koji je po općem priznanju, nadasve uspio.

To je bez dvojbe jedan mali rekord u pripremanju koncerata, ali ujedno i jaki dokaz, da je u „KOLU“ zavladao novi duh, duh stvaranja i napretka, duh iz kojeg društveni članovi crpe volju i energiju, da ustraju u svom plemenitom nastojanju, odnosno radu.

Ne mora dakle da izgleda čudnovatim, ako se čuje da »KOLO« u svom budućem radu ima i takav plan da priredi nekoliko koncerata po većim gradovima naše države. Pa i to, da u koliko bude financijskih mogućnosti pođe u Prag i posjeti svog Visokog pokrovitelja g. Dr. T. Masaryka pretsjednika Čehoslovačke Republike. To je već davni san svakog Kolaša i taj san mora će se prije ili poslije ispuniti.

Ljudima zadojenim ciničnom i skepskom za sve ono što je lijepo i plemenito, ovakav plan mora da izgleda fantastičnim, ali na sreću Kolaši ne spadaju među takove ljude i oni će već naći put kojim će ostvariti, ono što smo zamislili. Oni će još mnoge i mnoge slobodne satove žrtvovati, da se što bolje pripreme za jedan veliki zadatak, kao što je ta turneja, jer znadu i sami da će tu pretstavljati ne samo svoje društvo već i svoj grad, a možda i svoju državu. Ali naravno, u svojim nastojanjima moraju naići na moralnu, pa ako ustreba, i na materijalnu potporu onih, koji su pozvani, da podupiru ovakove akcije.

U športu naš grad ima već dostojne reprezante „KRKU“ i „OSVIT.“ — Zašto dakle da i „KOLO“ ne zauzme prvo mjesto muzičkog pretstavnika našega grada? *B. B.*

Vino iz Šibenika

U novembru je izvezeno vina iz Šibenika i okoline ukupno 25.000 hektolitara. Vino je transportovano za Zagreb, Beograd, Ljubljanu i druga veća mjesta, a jedan dio izvezen je u Austriju i Čehoslovačku. Na ovaj način rasprodata je jedna četvrtina cjelokupne berbe. Prošle godine je u ovom mjesecu izvezeno 90.000 hektolitara. Cijene vinu na veliko varirale su od 150—200 din. Kvalitet je odličan.

Gospođa Cvijeta J. Jadronja donosi do znanja, da dame koje žele prisustvovati svečanom slavenskom plesu „Narodne Ženske Zadruge“, koji će se održati 9 januara 1934 g. a trebali bi narodna odijela, mogu dobiti prekrasne slavonske kostime za jednokratnu uporabu, uz cijenu od 80-200 dinara. Za sve detaljne informacije, kao i za slike istih kostima, svakog dana neka se izvoli obratiti gore navedenoj.

Kemički čisti i bojadiše odijela najbolje i najbrže uz umjerenu cijenu poznata i odlikovana radnja

M. DOMIĆ
Kr. dvorski dobavljač
SPLIT
Parna praon. i gladion. rublja

Bijeda i nezaposlenost. Utanačen dogovor, koji se održao u utorak u 6 s u općinskom domu, nije mogao poći na dnevni red, zbog slabog odaziva članova. Novi dogovor zakazan je dne 29 tek. mj. Na tom sastanku sastaće se pretstavnici svih humanih društva u Šibeniku, glavno pitanje biti će suzbijanje nezaposlenosti i bijede. Općinska uprava odredila je svoj rad u dva smjera, humanitorni u kojem će imati udjela, samo oni siromašni građani, koji nijesu sposobni za rad, drugi smjer bio bi javni radovi. Kako budu dozvoljele financijske mogućnosti općine, tako će se vršiti i javni radovi, u tim radovima sudjelovati će najsiromašniji.

Strahoviti zločin degenerisanog ubojice. Ove godine 18 augusta u selu Stankovcima dogodio se strašan zločin. Mladić Marko Klarić koji je navršio 21 godinu života zaklao je dva dječaka Antu i Tomu Klarić i staricu Ivanu Klarić, sve iz istoga mjesta. — Proces o tom gnjusnom zločinu, vodio se 18 decembra pred velikim senatom okružnog suda u Šibeniku. Predvedeni su bili još majka i brat ubojice, koji su bili osumnjičani kao sudionici u zločinu. Ubojica je davao izgled degenerisanog i napola ludog čovjeka. Na pitanje koja su mu bila postavljena od sudoca, odgovarao je hladno i bez ikakvog uzbuđenja. Njegov izkar o umorstvima bio je vrlo kratak, a i drzovit, kaže da ih je ubio zato, što su prekorzcili ogradu njegove njive, a staricu zato što ga je poslala kvragu, još navodi i to, da je izveo zločin sam i bez ikakvog nagovaranja. Sud je Marku Klariću dosudio kaznu od 20 g. robije i trajan gubitak časnih prava, a majku i brata oslobodio radi pomanjkanje dokaza.

Iz uprave „Nar. Tribune“

Molimo sve naše čitaoce i prijatelje da nas što više potpomognu pretplatom, saradnjom i oglašivanjem. Naročito upozorujemo da se list jedino izdržava od pretplate svojih čitalaca.

*

Tražimo stalne saradnike iz Srednje i Sjev. Dalmacije isto tako iz svih ostalih krajeva naše države i inozemstva. Oni koji reflektiraju na ta mesta neka se jave uredništvu sa probnim radom.

Tražimo povjerenike za prodaju lista i dajemo 50 para po komadu.

Molimo sve prijatelje da šire što više ovaj list koji treba da bude izraz naših težnja i nastojanja. Za dobrobit Šibenika, Sjev. i Srednje Dalmacije i Like.

Na prodaju jedan smoking i jedan salonkvik u vrlo dobrom stanju uz povoljnu cjenu. Obratiti se tiskari E. Vitaliani i sin.

Provklasno cvijeće u raznim bojama uzorno odgojeno. Izrada svake vrsti nadgrobnih vijenaca i bouqueta, kao i prodaja lonaca za cvijeće i lonaca sa cvijećem. Narudžbe se primaju kod poznatog kioska svježeg cvijeća

Stipe Zorić
ŠIBENIK

Prodaje se gramofon His Misters Voice u sasvim dobrom stanju.

Prodaje se razno pokućstvo uz povoljne cijene.

Unajmljuje se dvije prostorije na dobrom položaju.

Obratiti se Tiskari E. Vitaliani i Sin

Stanje i nove uredbe općinskih činovnika

Šibenska „Narodna Tribuna“ u svome broju od 15 decembra donijela je kraći članak pod gornjim naslovom. Mislimo, da „dobronamjernom“ auktoru tog članka dao je pobude članak „Uredjenje položaja općinskih službenika“ što ga je donio zagrebački dnevnik „Novosti“ od 8 decembra. Sa malo izmjene riječi u formi savjetodavajućeg izvadka, auktor dobronamjerno prikazuje potrebu uredjenja položaja današnjih općinskih činovnika a možda i „budućih“, sve u skladu sa novim uredbama općinskih službenika, bez obzira na „već zadana obećanja“. Time će se doskočiti potrebi, plasiranja činovništva „Najviše inteligencije“ koja će dolaziti u kontakt sa „najneprosvjećenijom masom“, najvažnija mjesta u općini neće držati u svojim rukama najneupućeniji i nevješti „zanatu i alatu“ jer u tome stoji najveći uzrok nazadovanju općina i velikim deficitima.

Istina je, da je u nekojim općinama plasiran nekvalifikovani službenici te ako dobronamjerni auktor misli baš na onu općinu, koja mu toliko leži na srcu, onda bi morao da znade, da su baš dosadašnje općinske uprave tome skrivile. Nije smio da zaboravi činjenicu, da su mnoge općinske uprave mijenjale i postavljale činovništvo po svome ćeifu bez obzira na kvalifikacije, bilo to iz partijskih ili drugih razloga, ne imajući u vidu pravilno funkcijonisanje općinskog aparata. Eto to je razlog zašto u nekojim općinama nijesu mogli da budu uposleni činovnici „najviše inteligencije“, koji će uz ostale odlike biti i učitelji naroda, kao što dobronamjerni auktor članka podvlači. Možda auktor ima već u vidu takovog učitelja naroda, koji će znati i umjeti čak i preko blagajničkog odjeljenja općine da blagotvorno djeluje u tom smislu uz dužno nastojanje liječenja velikih općinskih deficita.

Napominjemo samo, da će pri donošenju Uredbe o općinskim činovnicima važiti i dalje uslovi, na koji će način činovnici „najviše inteligencije“ biti primljeni u službu naime, otvaranjem natječaja a nikakovim obećanjima. Stare greške nesmiju se opetovati. Trebaće voditi računa o novoj uredbi i o općinarima a to neka znade današnja a i buduće općinske uprave.

Dr. X-Y.

OGLAS

Pozivlju se zanimanici, da do uključivo 31 decembra 1933 god. podnesu Upravi Banovinske Bolnice u Šibeniku propisno taksirane ponude za prenos i ukop mrtvaca, te za prenos svakovrsnog materijala od obale i željezničke stanice do bolnice i obratno u toku godine 1934.

U Šibeniku, 19 decembra 1933.

Upravnik : Dr Machiedo

POKUĆSTVO

Stj. Karković i Sin

svojim mušterijama želi

SRETAN BOŽIĆ

Podmirite pretplatu!

Svete Mise i drugi obredi u Božićnim Blagdanima

Raspored službe Božje

u Bazilici sv. Jakova.

Božić : 5 s. župska pjev. Misa. Izanje 2 tihe sv. Mise. U 8 i 9 tihe sv. Mise. U 10·30 pontifikal i homiliju. — Popodne u 5. blagoslov (preuzvišeni).

Sv. Stjepan : U 6 s. župska Misa. U 8 i 9 s. tihe. U 11 svečana uz esistenciju.

Sv. Ivan : U 6 župska. U 9 tiha. U 11 svečana.

Stara god. : Popodne u 5 sati iza ruzariji — propovijed i pontif. blagoslov.

Nova god. : U 11 pontifikal a u 5 p. p. iza ruzariji propovijed i pontif. blagoslov sa raz. D. Sv.

—o—

U crkvi Sv. Frane u Šibeniku

Božić : Svete Mise slijede redom od 6 do 10.30 s. ujutro.

Poslije podne blagoslov u 4.30

Sv. Stjepan : Pjevanja „Štenja“ o životu sv. Stjepana u 5 s. sa „Tebe Boga hvalimo.“ U 6 s. svečana sv. Misa uz asistenciju na svečevom oltaru uz pjevanjem „Božićnih pjesama“. Od 7 s. do 9.30 slijede redom tihe sv. Mise jedna za drugom svako pola sata. — U 16.30 s. svečana sv. Misa na svečevom oltaru uz asistenciju i pjevanjem Božićnih pjesama.

Na oltaru svečevim izlažu se moći svetaca i kamen koji je bio kamenovan prvomučenik.

Poslije podne u 5 s. Prigodni govor o sv. Stjepanu mp. o. J. Belića, reda sv. Dominika. Poslije govora preuzv. Biskup udijelit će narodu blagoslov sa Presvetim. — Preko blagoslova pjeva se pjesma :„ Stipan jur blaženi“ dok se svečanost zaključuje pjesmom „Veseli se, Majko Božja.“

Nova Godina : Svete Mise slijede redom kao i u druge nedjelje.

Poslije podne svečani blagoslov sa Presvetim u 4.30

Sveta Tri Kralja : Isto kao i u Novoj godini.

SPORT

Poslije dvije, tri sedmice mirovanja, agilno uprava G. Š. K. „OSVIT“ vodi pregovore sa „HAJDUKOM“ iz Splita, glede dvodnevnog gostovauja, naime za Božić i na dan sv. Stjepana.

Za šibensku publiku, kao i za naše igrače, ovo nije prvi susret s gostima iz Splita, prva igra Hajdnkom na otvorenju „Osvitovog“ igrališta, završila je rezultatom 10 : 2 za „Hajduka.“ Poslije te igre Osvit je igrao s mnogim drugim klubovima, igrao je mnoge prijateljske i prvenstvene utakmice, neke izgubio neke odigrao neodlučno, a najviše pobjedio. Za vrijeme tih igara igrači „Osvit-a“, stekli su rutine, naučili se tehničkim finesama, postali odlučni i jaki u startu, vješti u dribljanju, oštri u pucanju. A sada ponovno nam dolazi u goste ligaška momčad, jedna od najjačih u državi, splitski „HAJDUK“ dolazi nam da pred njim oprobamo, pred majstorom s mora, naše stečeno znanje i futbalsku spremu. Na našim je igračima, da pokažu drugovima iz Splita da se i u Sibeniku znade igrati nogomet, na njima je da osvijetle lice, u prvom redu sebi samima, pa klubu i gradu. Igrači obećavaju mnogo, ali treba da šibenska publika dođe u što većem broju, da vidi ovu oštru borbu a zatim da svojom prisutnošću pruži snagu i volju svojim Osvitašima.

Dnevno svježe RABUSOVE HRENOVKE. Prave kranjske kobase. Samoprodaja čajnog masla marka ZVONO. Užički kajmak. Čajkovački ovčij sir. Specijaliteti „Rusli“ sa kapulom. — Razni sirevi. Dnevno svježa kuhana šunka. - Sirova Šibenska šunka.- Maslac u bloku od vlastitih zdravih krava muzara u Bačkoj, uvijek svježe. - Sve ostale delikatese, sardine, konserve i marmelade. — Sve uz sniženе cijene

Zora Mayovski Cukela - ŠIBENIK

Radio Philips trocjevni kompletan, akumulatorom i baterijom. U potpuno ispravnom stanju. Može se slušati bez obaveze. Prodaje se radi odlaska, obratiti se na Baldekin, kuća Kalpić.

Modne malenkosti

U modnim sitnicama opaža se često puta moderna linija mnogo jače negu u čitavoj haljini. Dražesne malenkosti, koje svaka žena bez velika troška može da nabavi, daju haljinama naročitu notu. Mali čipkasti ovratnik ili kakva vrpca daju i stvaraju odijelu novo lice.

Svjetska kronika

Državni sud za zaštitu Države u Beogradu osudio je Brkana Antuna iz Stinje na smrt in contumatiam zbog prebacivanja oružja na naš teritorij.

Bugarski tenor Raičev angažiran je na zagrebačkom kazalištu i dobiva mjesečni honorar od 12 hiljada dinara.

Francuski avijonski transaharski let je završen s uspjehom. Eskadra je prevalila 26 hiljada kilometara za 40 dana,

Ubojica afganskog kralja Nadira osuđen je na smrt i odmah justificiran u Kabulu.

Crnogorski metropolita dr. Gavrilo Dožđić boravi u Carigradu gdje pregovara o spornim pitanjima srpsko pravoslavne crkve i vaseljenske patrijaršije.

Falsifikovani pedesetdinaraši pojavili su se u prometu u Rumi.

Imenovani su novi banski vijećnici primorske banovine, i to : dr. B. Kučić, ing. P. Draganović, P. Jurković i J. Tuto.

Dva engleska broda „Culmore“ i „Broronfleet“ sa čitavom posadom potonula su na engleskoj istočnoj obali,

Iz svih Evropskih prijestolnica se javlja da je rođendan Nj. V. Kralja vrlo svečano proslavljen.

Malodobni ubojica svoje majke Dionizie Zemplen u Budimpešti osuđen je na tri godine i tri mjeseca boravka u popravištu.

Između Italije, Turske i Grčke započeće u najskorije vrijeme pregovori o jednoj trgovačkoj konvenciji.

U Francuskoj vlada nezapamćena studen do minus 31 st. C. Zbog snježnih mećava saobraćaj je na mnogim mjestima prekinut i neka sela su bez kruha.

Avijatičar Coster odletio je iz Atene za Carigrad i dalje za Ankaru. Na povratku u Pariz preletjet će Zagreb.

Stol sedmorice u Zagrebu smanjio je kaznu osuđenim po zakonu o zaštiti države : G. Šprljanu, R. Pamukoviću i P. Bilušiću.

Grčki ministar vanjskih poslova Maximos dolazi zajedno s ministrom Jevtićem u Zagreb, gdje će biti primljen u audenciju kod Njeg. Vel. Kralja.

Pjegavi tifus počeo se naglo širiti u srezu Bugojno. Ima nekoliko smrtnih slučajeva.

Evropsko javno mnijenje je uvjereno da je Torgler na leipziškom procesu izabran za žrtvu i da će biti osuđen.

Francuski ministar finansija Georges Bonnet ponovno je demantirao sve vijesti o inflaciji u Francuskoj.

Željeznički saobraćaj sa Splitom još uvijek nije uspostavljen, a sa Sušakom je isto privremeno obustavljen

Fažizam u Engleskoj je nemoguć, jer se demokracija jača, izjavio je sir Simon, engleski ministar vanjskih poslova.

Poljsko - njemački pregovori o žitu su završeni u Varšavi na zadovoljstvo obiju strana.

Njemačka nudi Francuskoj pakt nenapadanja, ali istovremeno traži povećanje vojske i delomično naoružanje.

HOTEL DE LA VILLE

— Šibenik —

Moderno preudešen. Cijene umjerene.

Štampa i vlasništvo: Odlik. Graf. Zavod Tisk. E. VITALIANI i SIN, Šibenik. Odgov. urednik: zamenj. Hamilkar Vitaliani